Ч. 97 (14.346). Львів, неділя 3. травня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чверть-річно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Китай офіційно заперечив

поголоски про договір зі СССР.

ТОКІО, 2. 5. ПАТ. Кит. амбасадор у Токіо відвідав міністра закорд. справ Аріту і на порученню свого уряду рішуче заперечив усі чутки про тайний договір з СССР.

ЗБІЛЬШЕННЯ ЯПОНСЬКИХ ЗАЛОГ У КИТАЮ.

ПЕКІН, 2. 5. ПАТ. Стан японських гарнізонів у Півн. Китаю мають підвести з 15.000 на 22.000 вояків. Найближчого тижня у сх. частині пров. Гопей розмістять 2 японські дивізії, з них 3000 вояків закватирують у столиці пров. Гопей, Тунчао. Нач. вождом яп. військ у півн. Китаю буде на місце генерала Тади ген. Ташіро.

ХМАРИ НАД ДАЛЕКИМ СХОДОМ.

ТОКІО, 2. 5. ПАТ. На вчорашній нараді міністри закорд. справ, війни та маринарки рішили поважно збільшити яп. війська у Манджурії з огляду на концентрацію червоної армії на Далекому Сході.

СХІДНЕ ГОПЕЙ ТАКИ НЕ ПІДЧИНИЛОСЯ КИТАЄВІ.

ПЕКІН, 2. 5. ПАТ. Недавно розійшлися були чутки, немовби автономний уряд Східного Гопей зліквідувався, віддаючи свою територію автон. раді провінції Гопей і Чагар, яка визнає зверхність нанкінського уряду. Тепер уряд Сх. Гопей повідомляє офіційно, що уважає себе зовсім незалежним і що буде поборювати претенсії Нанкіну до зверхности над ним. Японські джерела також стверджують, що підпорядкування Сх. Гопей нанкінському урядові неможливе.

Англійські консерватисти

за припиненням санкцій.

ЛЬОНДОН, 2. 5. ПАТ. „Морнінг Пост" заповідає, що підчас дискусії про закорд. політику, в середу, частина консерватистів домагатиметься, щоб протиітал. санкції припинили. На засіданні комітету закорд. справ консервативної партії в четвер Черчіль виступив проти санкцій, які на його думку є недоцільні, лише дразнять італійців. Правдоподібно більшість погоджується з Черчілем, крім того слід сподіватися, що в палаті громад протисанкційне становище займуть також посли з різних партій, вибрані у південному Уельсі, бо копальні вугілля тієї країни діймаюче терплять через санкції.

Остання оборона Адіс-Абеби.

АДІС АБЕБА, 2. 5. ПАТ. Негус видав відозву до населення столиці, у якій взиває всіх здібних до військової служби, щоби з харчами на 5 днів піддалися під прикази раса Ґеташу, що має зорганізувати останній опір на шляхах до Адіс Абеби.

ДЖІБУТІ, 2. 5. ПАТ. Всіх абісинців, здібних носити зброю, закликали вернутися до краю і зголоситися до війська.

РАДІОСТАЦІЯ В АДІС АБЕБІ ЗАМОВКЛА.

АДІС АБЕБА, 2. 5. ПАТ. Радіостацію в Адіс Абебі замкнули; значилоб це, що уряд рішив опустити столицю без бою.

НЕ ПІДДАДУТЬСЯ.

ЛЬОНДОН, 2. 5. ПАТ. Негус вернувся до Адіс Абеби, — на руках має рани від трійливих ґазів. Хоча втомлений, виявляє велику енергію та повний спокій. Представникам преси заявив, що як зреорганізує армію, знову пічне боротьбу. Про капітуляцію ані про безпосередні переговори з Італією навіть не думає. Евакуація уряду зі столиці не матиме більшого значіння. Як кажуть, абіс. армія має зосередитися 60 миль на захід від Адіс Абеби.

АБІСИНСЬКА ВІЙНА ЦЬОГО РОКУ НЕ ПОКІНЧИТЬСЯ.

КАІРО, 2. 5. ПАТ. Фінансовий дорадник негуса, американець Кольсон, що приїхав до Єгипту на лікування, заявив, що і дальше вірить у оборонну силу абісинців та їхнє незломне бажання перемоги. Як не вмішаються зовнішні чинники і не увійдуть в гру, війна затягнеться ще дуже довго. На всякий випадок не покінчиться цього року, бо дощева пора вже почалася. Ліга Націй помоглаб Абісинії куди лучше позичкою, як протиітал. санкціями, що зарубують економ. життя всього світу.

КОЛО 6.800 ВОЯКІВ ЗГИНУЛО ПІД САССАБАНЕГ.

ВАРШАВА, 2. 5. ПАТ. На обох фронтах італійці ведуть приспішені операції. Бої під Сассабанег і Даґабур були дуже криваві — полягло там коло 5.000 вояків раса Насібу, 50 італ. старшин та 1.800 вояків. Італійці зблизилися до Адіс Абеби на 100 км.; опору не стрічають. На південному фронті розвинули італійці операції теж у провінції Борона.

ПРИГОТУВАННЯ ДО ЕВАКУАЦІЇ.

АДІС АБЕБА, 2. 5. ПАТ. Вчора негус проводив нарадою представників дипльоматичного корпусу в справі охорони громадян чужих держав підчас входу італ. військ до столиці. Цісар і наслідник престола боронитимуть краю до останньої хвилини, зате цісарева та інші члени родини, здається, виїдуть — правдоподібно до Єрусалиму.

Еспанські церкви горять.

МАДРИД, 2. 5. ПАТ. Підчас 1. травневих демонстрацій спалили церкви у Ґандія та Катарока. У Майрена дель Алькох комуністи витягнули священика з приходства та змусили його йти у комун. поході; крім того відібрали йому ключі від церкви та зробили з неї спортовий стадіон. У Куллера комуністи викинули з церкви образи та підпалили їх, у Куенке знищили домівку катол. організації.

Право викричатись.

Варшава, 1. травня 1936.

Здається, що мало українців тямить, що день 1. травня був устійнений Українською Національною Радою, як державне свято З. У. Н. Р. Однак ця коротка память аж надто виправдана: не тільки тому, що українська державність по обох сторонах Збруча творилась в умовинах, коли панувала „мода" на всяку декорацію, що мала познаки радикалізму, включно з дочіплюванням „соціялістичної" фірми до назв усіх наддніпрянських — навіть найбільш буржуазних — партій (перед цією модою не встоялась і галицька національно-демократична партія, що відмолодилась на „трудову"), — не тільки, повторяємо, через ту моду, але й тому, що в міжчасі взагалі страшенне змінилось значіння і суть первотравневого святкування. Свято праці стало монополем соціялістичних партій які його використовують для мобілізації, перевірки й перегляду своїх сил, для політичної демонстрації та пропаганди своїх гасел. І всі спроби протидіяти цьому — не вдаються. Може гітлерівська Німеччина величаво святкувати день 1-го травня з титулу і соціяльної програми і робітничо-соціялістичної фірми єдиної своєї державної партії, — але мабуть тільки тому, що не має в той день ніякого суперника, з яким мусілаб лицитуватись у гаслах. Маємо враження, що всюди там, де в дні 1-го травня маніфестували (чи радше демонстрували) цього року одночасно в одному місті різні групи, — провідні гасла й загальний характер свята накинули таки — комуністи. Навіть не соціял-демократи, а комуністи. І тому вистало 38 літ існування 1-травневої традиції, щоб увесь світ забув про первісне призначення того дня: що в тому дні мають маніфестувати свою пошану для власної і чужої праці всі ті, що з праці живуть, — і ніхто більше, ніщо більше.

Очевидна річ, що відколи 1-ий травень дістав політичну закраску, то й оцінка первотравневого свята буває звичайно достосована до — політичного характеру газети. І тому напевно завтрішні варшавські газети будуть ребусом для читача: в одних часописах сьогоднішні походи будуть прославлювані як могутній і величавий вияв волі, організованости і т. д. — в інших ітиме обезцінення всієї маніфестації. Вже пополудневий ендецький „Гонєц Варшавскі" дозволяє собі прина увагу, що „настрій у поході і на місцях збірок був сонний": настрій був акуратно такий сонний, як на ендецьких вічах, — більше крику годі собі уявити. І сьогоднішній 1-ий травень у Варшаві був запереченням сонливости: такого численного і бойового походу (бо через зручну „стратеґію" аранжерів головні походи наприкінці злучились в один) — від довгих літ у Варшаві не бувало, та мабуть взагалі ще не було. Це треба ствердити в імя обєктивної правди. В імя тієї самої правди треба зазначити, що „фа-санаційні професій-

Присилайте передплату!

союзи З. З. З. („Звйонзек Звйонзкув Заводових") виступили з соціялістичними гаслами і пригадували собою похід ППС з попередніх років, а похід ППС подобав зовсім на похід суто-комуністичний. Мабуть найбільше таблиць було з покликами до „одностайного фронту", „фронту всіх робітників і селян", „спільного фронту боротьби", словом — 1-ий травень був використаний у Варшаві для спільної агітації за злукою фронту ППС і комуністів проти теперішнього устрою і режиму, за наслідуванням Еспанії, ЧСР і Франції. Вирізані з паперу й вимальовані величезні пястуки — емблема комуністів у відповідь на емблему піднесеної долоні фашистів, — транспаренти з такими написами, як „чесь героям революції" (!), „чесь полєглим героям Кракова Львова, Ченстохови", звуки Інтернаціоналу (що правда, тільки першої строфи, дальших манифестанти „ще" не вміли), оклики, якими кілька годин безупинно лунали центральні вулиці Варшави, ба навіть особовий склад манифестантів (м. ін. величезний відсоток жидів) — все воно свідчило яскраво про радикалізацію низових настроїв та зріст комуністичних впливів. Найцікавіші, очевидно, були оклики, як безпосередній вияв настроїв і — відваги. І лунали оклики — далеко не невинні: не тільки „преч з ржондем фашистовскім" і „нех жие ржонд роботнічи", але й „нех жие червона армія" і „нех жие польска републіка рад"! І це кричали люди, які йшли у рядах, хоронених міліцією ППС! Над містом пролітали раз-у-раз ескадри військових літаків у тому боєвому ладі, який так дуже сподобався був Ґерінґові. Гук моторів і ефектовний вигляд такої пригадки військової сили впливав безумовно втихомирююче: а проте можна було добачити як реакцію, також піднесені пястуки до гори й почути голоси „войне войне" та „прeч з армією". Пізнати теж було вмілу руку комуністичної режисерії на самому способі виголошування окликів: коли тисячі голосів скандували швидким темпом „през з ен-де-ціє" або „преч з са-на-ціон" — то це робило враження кулеметних стрілів. Втихомирювались оклики, коли грали орхестри; тоді похід робив враження непшкідливої паради.

Так теж цього року потрактувала 1-травневу манифестацію у Варшаві влада. І треба признати, що цей підхід надзвичайно розумний: поховати у відповідних місцях змобілізовані відділи поліції, рахуватись з можливістю потреби навіть війська (тому з вікон ратуша, осідку центрального штабу безпеки, приглядались манифестації також два делегати військових властей), — але дозволити і на похід і на всякі, які тільки до вподоби, таблиці, прапори й оклики, спокійно приглядатись усьому і прислухуватись, не даючи вивести себе з рівноваги хоч як грізним і провокаційним... словам. Бо в таких випадках спокій паралізує провокацію, реакція на неї — підбурює і викликує катастрофальні наслідки. І тому нема чого жаліти тих, що на своїй шкурі переконуються, що провокувати манифестуючих мас не можна: це торкається ендецьких студентів, які свідомо доводили до сутички, викликавши врешті такі стріли, від яких упали ранені. Підписаний, який швендявся весь час по місті, був свідком сцени, коли зпоза зачиненої залізної брами університету якийсь молодець виголошував „промову" до походу, що проходив поуз, а юрба товаришів його трибуна підтримувала його окликами, що мусіли дратувати манифестантів. Щойно пізніше, як я довідався, поліція відтиснула студентів від брами університету й спротивилась такій „дискусії", — але в іншому місці, де студенти пробували теж „вразумлювати" манифестантів, прийшло до кривавої сутички.

Вона була тільки епізодом. Назагал — 1-ий травень у Варшаві минув спокійно і не виправдав остраху тих купців, які від самого ранку тримали крамниці зачиненими „на всякий випадок". Зате він виправдав надії комуністів, що хотіли показати зріст своєї сили у столиці Польщі, але й виправдав одночасно погляд, що — комуністична небезпека Польщі, бодай в теперішньому часі, не загрожує. Можливо навіть, що нинішня манифестація вплине на деяке протверезіння тих діячів ППС, які наслідують Керенських та потурають гаслам „спільного фронту". Слабість комуністів у Польщі полягає у тому, що комунізм не може обходитися й елементу патріотичного, як напр. у Росії чи Франції, де комуністичний переворот означає тільки зміну устрою, залишаючи незаторкненою суверенність держави. Тимчасом кожна дитина мусить признати, що „польська республика рад", на честь якої сьогодні дехто викрикував, це — „добровільна" злука Польщі з іншими „републиками рад" на сході, іншими словами — це ватрата політичної незалежности. Нема ніякого сумніву, що комуністична революція у Польщі велась би рівночасно з вмашеруванням російських „братніх" червоних військ, що поспішали б „визволяти" польських робітників і селян зпід ярма буржуїв. Тоді одночасно західній сусіда пригадав би собі Поморя, Шлеськ, ба навіть Познанщину і те „визволення" мабуть закінчилось би четвертим розподілом держави.

Ось чому комунізм у Польщі так довго не є грізний, як сила, що може протиставитись державному апаратові й іншим організованим громадянським групам, як довго істнує польський патріотизм. Лівий польський радикалізм є передовсім наслідком нужди. Політично — треба дати йому від часу до часу викричатись. 1-ий травень є днем традиційного права кричати — і добре сталося, що сьогодні ніхто нікому у Варшаві уст не затулював.

І. Кедрин.

Довкруги палестинських подій.

Прага, квітень 1936.

„На арені міжнародніх конфліктів появилась нова небезпечна сила. Правда, всеарабська міна ще не вибухла, але експльозія в Палестині вказує ясно на те, що нинішня міжнародня кріза захопила вже й цей сектор Середземного Моря" — так оцінює відомі палестинські події „Прагер Монтагсблят" з 27. квітня.

Про що власне йде в Палестині?

Палестинські події не прийшли несподівано. Постійний приплив жидів до Палестини, викликаний головно ріжними протижидівськими зарядженнями і подіями в Німеччині та в Польщі в останньому часі, ще скріпив оправдання страх арабів перед утратою дотеперішньої більшости в Палестині і то вже в найближчому часі. Вже й нині квалітативна перевага є тут по боці жидів; араби мають ще лише квантитативну перевагу. Але й під оглядом реальної фізичної сили палестинські жиди набирають щораз то більшого значіння. Нині ще мало хто знає, що в Палестині істнує жидівський охоронний союз, т. зв. Гаґанаг, який нараховує вже к. 15 тисяч членів (між ними є й жінки), озброєних крісами та скорострілами. Його завданням є хоронити розкинені жидівські оселі і житла. До того не треба забувати, що палестинські жиди — а це переважно міські й сільські робітники — не мають у собі

о. О. ПРИСТАЙ

13

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

Лемки походили здебільшого зпід Горлиць і Сянока, а мадярські руснаки зі спишської столиці[1]). Вимова одних і других була для мене новиною. Галицькі лемки говорили таким „твердим і крутим", чисто лемківським наріччям, що іноді я мусів допитуватися про значіння деяких слів. Бо наприклад: бріх, сомар, нянько, гамба, гев, вигляд, фраєречка[2]) і т. п. чув я тут перший раз у своїм житті. А мадярські руснаки таки порядно забили мені цвяха в голову своїм спиським виговором. Вониж не говорили навіть по мадярськи, а попросту „гуторілі по словенскі". Очевидно, що таке, як „фрас би ці лапіл!"[3]), швабліки, бортак, пуп, превелебний пан, кантор, гей, мацька[4]) й інші слова помішані ще й з англійськими, були для мене незрозумілі. Бо по англійськи я не говорив ще тоді, а по словацьки не вмів. Тому годі було мені якслід порозумітися з моїми парохіянами. Це відчужувало мене від них, тимбільше, що вони любили й дорожили своїм наріччям. А хто його не розумів, того вважали чужинцем. І я в очах спиських руснаків був для них непрошений влізливець, бо не гуторіл ні по словенскі, ні навіть не гваріл по лемківськи. Їм вже це вистачало, щоб поставитись вороже до такого душпастиря, хоча він з усією щирістю посвятився б праці в їх користь. Вони сторонили від нього, мовляв, він не наш! Але на цьому не кінець. До незнання мови прилучувалися також деякі чисто мадярські особливості церковного обряду, вживані по той бік Карпат і малощо не святі для тамошніх руснаків, а водночас чужі в галицьких церквах. Не диво, що мекадунські руснаки зі Спиша вже від самого початку були неприхильно настроєні до мене. Зате галицькі лемки дуже зраділи, що врешті діждалися свого священика з Галичини. Зрештою вони живучи довший час всуміш з мадярськими руснаками, що майже були вже перемінилися у словаків греко-католицького обряду, втягнулися помалу не тільки до тієї пословаченої мови, але й до мадярського церковного напіву.

* *

Старокраєві панотці не багато знають про наші американські парохії, тому зупинюся трохи при них. Роблю це тим охотніше, бо і я був сотрудником і парохом у Галичині, де іноді зайве нарікали на своїх парохіян. Не освідомлювали собі їх вартости. Воно завжди й всюди так буває, що людина хвалить те, чого не має. Здавалося, наприклад, що парохіяни іншого панотця щиріші, чесніші або слухняніші, ніж свої власні. Забували на те, що кожне село, тимсамим і парохія має людей з ріжними характерами і вдачами. Буває також, що в одному селі, під впливом місцевих умовин, люди є запопадливіші, більше підприємчиві, а в іншому легкодухи, пяниці і авантюрники.

Священик у Старому Краю мав змогу основно пізнати душу майже кожного свого парохіянина. Він був між ними, наче батько серед дітей, що мають ріжні нахили. Одні були добрі, інші ліпші, ще іншим взагалі дещо бракувало до доброти. Цих останніх треба було відучувати від лихих звичок і навертати на правий шлях. Добрий душпастир перемінював темне й розпиячене село на тверде й свідоме. Водночас майже органічно зживався із своїми парохіянами, душпастирюючи довший час на одній парохії, де населення цупко трималося рідної землі. Рідко зявлявся в селі новий парохіянин, що приженився або переселився з цілою родиною. Для місцевих він був довший час „приблудою", „зайдою" і „чужинцем", що на нього гляділи зпід лоба, докіль він не освоївся з усіми тамошніми звичаями. Отже парохіяни були постійно одні й ті самі, що безперечно мало свою вигоду для душпастиря. Взагалі старокраєвий парох мав досить сприятливі умовини праці, бо людський матеріял у краю був однородний і у своїм ядрі здоровий.

Зовсім інакше було становище українського-католицького священика, що був місіонарем в Америці. Його парохіяни творили мішанину всяких українських племен. Були тут всуміш лемки, подоляки, гуцули, волиняки, мадярські руснаки зпід Попраду, Ужу й Тиси, холмщаки, бойки і наддніпрянці. Словом, американська пахорія була образом малої української Америки і своєрідною вавилонською Вежою. До цього прилучувалися впливи американського оточення і взагалі американізації.

Колись у Старому Краю був я трохи, може й зарозумілий на моє звання. Мені здавалося, що з мене такий священик, що йому рівного треба довго шукати. Але приїхавши до Америки й обнявши спишсько-лемківську парохію в Мек Аду, побачив я, щомені треба бодай ще один рік порядного вишколу, щоб я міг задоволити своїх американських парохіян. Аж тут, у Мек Аду, я пізнав і то зараз по першій Службі Божій, що з мене був великий туман і неук. Мої чесні американські парохіяни були зовсім розчаровані моєю відправою! Для них я не вмів співати, проповідувати, ані навіть (не смійтесь!) кадити... Я пізнав це, як вийшли по відправі з церкви, нарікаючи на нового превелебного пана, себто на мене. Були зовсім незадоволені мною. **(Далі буде.)**

[1]) Спиш лежить на західніх окраїнах Закарпаття (в Пряшівщині чи Лемківській Русі). Столиця або жупа, адміністративна область

[2]) Черево, осел, батько, рот, тут, вікно, любка.

[3]) Чорт би тебе взяв!

[4]) Сірники, дурень, піп, всечесний панотець, учитель, так, кітка.

...чого з тих прикмет, що їх жидам у цілому приніс європейський антисемітизм. Не від речі буде тут замітити, що жидівську молодь, яка народилася вже в Палестині, називають араби „сабра“, а це назва для кактусу, як для дикої, відпорної, колючками озброєної рослини.

Але покищо жиди ще не є панами країни. Ними правду кажучи, є все ще англійці і Палестина є одним із найбільш чутливих місць британської імперії. Палестина не лише боронить Суецького Каналу, але є теж сухопутним мостом до Індії. Гайфа є вже нині воєнною пристанню, а гора Кармель, що загально вважається осідком відьбогатів, роїться від гнізд англійської далекострільної батерії. Факт, що цю гору від вибуху італійсько-абісинського конфлікту ще сильніше скріплено, теж про щось говорить.

Від цього часу притаєне напруження в Передній Азії перейшло в затяжне і щойно нині публична опінія бачить і розуміє, що англійські інтереси загрожені не лише на обсері Тана, але й у цілій Передній Азії. Потрійний союз між Єменом, Іраком і Сауді-Арабією, на який ми свого часу звертали особливу вагу нашим читачам окремим дописом, далі недавні заворушення в Єгипті, а тепер ще й палестинські події є найкращим доказом цього. Нині вже певно можна сказати, що те, що перед кількома роками відважувалося пророкувати лише декількох найвідважніших політичних знавців Орієнту, стає вже дійсністю: Орієнт рухається!

Дуже замітне теж і те, що саме тепер Туреччина, розуміється, за попереднім порозумінням зі Совітами, замикає Дарданелі. Словом: перед будучністю Передньої Азії зарисовуються широкі можливости і можна сподіватися, що стріли на вулицях Яффи — це лише прелюдія до майбутніх подій у більшому форматі.

Як звичайно в таких випадках буває, так і в даному випадку шукають за рушійною силою, що скривається за кулісами суті самих подій. І коли взяти під увагу загальну теперішню політичну ситуацію на цьому секторі басейну Середземного Моря, то в грі сил, які в даному моменті тут ділають, найти таку рушійну силу не важко. Легко найти її особливо для того, кого ці події тнуть до живого — отже для Англії. І Англія, самозрозуміло, добачує її в... Італії, а ми знаємо, що нинішня Італія зі своїм середземноморським імперіялізмом підтримує все те, що ослаблює Англію, а тому то і в останніх палестинських подіях треба добачувати італійську руку.

У звязку з цим цікавий момент підкреслює цитований на початку нашого допису „Прагер Монтаґблят“. Він вказує на те, що саме недавно вийшла в друку дуже цікава книжка італійця Еттеро Оваццa: „Англія і палестинський мандат“, в якій автор домагається ревізії мандатової проблеми Палестини. Не може вже тривати довго, як Палестина стане осередком світової політики — каже автор, — а Італія має в Палестині свої традиційні, історичні інтереси. Правда, Італія ще не виступила досі зі своїм пляном, але події, які там наростають, мусять довести до такого кінця, що або Англія буде примушена створити з Палестини жидівську коронну кольонію, або замісць союзу з „надійними“ жидами заключити „невадійний“ союз з арабським панарабізмом. Але і одно і друге не буде для Англії таке то легке, бо це не моглоб статися без згоди Риму і Парижа, бо не можна ані на хвилину забувати, що тут іде про ключ до нафти, тої нафти, без якої булаб пропала на Середземному Морі екзистенція не лиш Англії, але й кожного іншого.

М—н.

ПЕРЕД КОНФЕРЕНЦІЄЮ МАЛОЇ АНТАНТИ.

БІЛГОРОД, 2. 5. ПАТ. 6. травня збереться постійна рада М. Антанти, під головуванням югосл. премієра Стоядіновича. Наради будуть торкатися німецької заяви з 3. березня, введення обовязкової військ. служби в Австрії та справи Габсбургів.

МОТОРИЗАЦІЯ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

МОСКВА, 2. 5. ПАТ. Підчас 1. травневої військової ревії звертала увагу велика скількість змоторизованих частин; м. ін. у повному бігу передефілювали танки, крім того коло 700 літаків. Перемарш військ тревав майже 2 години, опісля перейшло коло півтора міліона цивільного населення.

КРОВ У ПАЛЕСТИНІ.

ЄРУСАЛИМ, 2. 5. ПАТ. Підчас арабської демонстрації після богослуження в одному з мечетів Гайфи прийшло до сутичок; убитий один араб, ранених кількадесять арабів та кількох полісменів. Також у Сен Жан д' Акр обкидали поліцію камінням. Ці події не мають одначе звязку з 1. травнем.

ПЕРСПЕКТИВА.

(З циклю відзначених статтей на нашому конкурсі.)

В Ню Йорку, в природничо-історичнім музею між перуанськими та мексиканськими памятками мистецтва, стоїть великий модель воші. На те, щоб пересічному американцеві усвідомити вош, треба було побільшити її до велитенських розмірів. Зрозуміло, бо Америка вже давно роздавила вош, як символ крайніх злиднів, побутової некультурности, відсталости.

Для нас навпаки, вош стара, ще вічно жива знайома не лише в переносному, але — на жаль — і в безпосередньому значінні. Наша вош, так сказатиб, дідична, цупка, зі старою історичною традицією. Її родовід сягає ще февдальної, панщизняної господарки. Вона кориниться в селянській стихії¹), в аморфности соціяльного життя, в застрашливій повільности всіх культурних процесів. Впродовж соток літ та сама природа, ті самі суто емпіричні і механічно наслідувані методи, той самий панщизняний визиск, ті самі злидні — панщизняний визиск і злидні, що з батька переходили на сина, одідичені по дідах, що в свою чергу перейняли їх від своїх дідів. Могли змінятися десятки поколінь тиранів, усяких людей і наїздів, але та людина, що її праця й життя були залежні від сонця, залишалась незмінна, як незмінне залишилось воно.

Зміна державно-політичного режиму на наших землях (1772 р.) і згодом юридичне скасування панщини не покінчило по суті зі шляхотською неволею. Шляхта і надальше залишилась на наших землях головним диспонентом економічного, значить: і політичного життя. Зберігаючи вірність своїм історичним *фізіократичним* позиціям, тобто поглядам, що головну основу національного багатства становить земля і її продукція, шляхотські землевласники в умовинах тодішньої відсталої агрикультурної техніки та засобів транспорту могли забезпечити собі поширення розміру продукції тільки на базі простого, екстензивного нагромадження капіталу, тобто шляхом приложення більшої кількости робочих рук. Цьому нагромадженню відповідав загалом пропорціяльний зріст попиту на працю. Зріст попиту мусів скорше чи пізніше довести до подорожіння робочої сили і, значить, до зменшення маси земельної ренти. Шляхотські землевласники зрозуміли, що спаралізування цієї економічної тенденції — можливо в самому зародку — лежить у їхньому життєвому інтересі: що дешева робоча сила це база й передумовина шляхотської проспериті. Тому треба було утворити в краю якнайбільший резервуар людської робочої сили. А це було можливе тільки при абсолютній негації будьякої індустріялізаційної політики. Розвинений міський промисл, що проконтумав би зайвину робочих рук села, мусів би при застійній аграрній техніці довести до зменшення прибутків землевласників.

Основною напрямною економічної програми галицької шляхти стає: не допустити до будьякої промислової европеїзації краю. Ця напрямна покривається з напрямними господарської політики німецьких і чеських промисловців, що хочуть бачити в окраїнних провінціях тільки ринок збуту для своїх фабрикатів і джерело дешевих сирівців — і тимсамим находить апробату кожночасного уряду його цісарської величности.

Шляхотське ярмо не покінчилось. Австро-угорський режим увігнав це ярмо в середину нашого національного організму. Воно залишилося у нашій продукційній і культурній відсталости, безпомічности, в рабській, пониваючій людину залежности від природи, від її сліпих, бездушних зловчинків: посухи, граду, повени. Печать її грубих, жорстоких пальців найдемо в нашому побуті, в цілому нашому життї.

Передвоєнна українська галицька інтелігенція у своїй масі „міркувала“ (свідомо чи несвідомо — це справи не змінює) під шляхотську, фізіократичну ідеольогію, ставлячи ворожо — в найкращому разі байдужо — урбаністичній індустріяльній культурі. Ця культурна мімікрія зумовила, що вона не видала зі своїх рядів ніодного „освіченого капіталіста“, що не маємо ані свого Ліпта, ані Боткіна, ані Струвого, чи хоч би Щепановського. Чи хто подумав за придбання для української літератури творів А. Сміта, Д. Рікарда, або Дж. Мілля?

„Власть землі“ неподільно творила традиції української культури, притуплюючи відчуття контрастів українського життя, його реальної „воші“.

І нині, не вважаючи на те, що маємо за собою досвід воєнної руїни і післявоєнної реконструкції світового господарства в його ґіґантською машинізацією та раціоналізацією, що бачимо політичний та соціяльний ренесанс, саме як завершення попередніх інтенсивних індустріялізаційних процесів, різних кольоній та півкольоній — справи не стоїть краще. Основним мотивом нашої економічної думки й надальше залишився фізіократизм (правда, в дещо замаскованій, змодернізованій формі). Ґрунт, на якому зростає цей специфічний фізіократизм, добачую головно в „професійному фетишизмі“. Кількісна перевага в наших господарських організа...

¹) Застерігаюся проти висновування моїх увап про стильогію нашого сучасного господарчого стану, як памфлет на селянство. Найбільшим ворогом нашої національної „воші“ є на сучасній момент власне селянин. Від правильної етіольоґії залежить правильна терапія.

ціях фахівців-агрономів, що „сфетишизувавши“ свою спеціяльність, стали нездатними обійняти цілокупність проблем нашої економіки (а її треба розглядати у звязку зі світовим господарством!), становить податну поживу для культу „власти землі“.

І кінцевий вислід: наша економіка „лежить“ (нібито розквіт деяких промислових установ, напр. Маслосоюзу, це, висловлюючись образово, тільки румянці на щоках сухітника, що хвилево дають омену здоровля); катастрофальне, розмірне перелюднення; пауперизація широких мас інтелігенції, що скочується (головно її молоде покоління) до рівня „люфтменшен“, людей без окресленої економічної позиції, для яких найважніша проблема є, як то не здохнути з голоду.

Вихід?

Новіша зах.-українська публіцистика та література залюбки займається такими ґатунково важкими проблемами, як „західництво“, „европеїзм“ але — на диво — всі міркування топчуться в мертвому полі другорядних чисто вовнішніх моментів названих категорій — нездатні схопити та зрозуміти їхню суть. *Суть західництва, його формуючий принцип — техніка.* Вся історія людської культури — це історія „скидування“ суспільною людиною „вантажу“ природи зі своїх плечей, ніг, рук, мозку на штучні „підпори“ і, вкінець, на плечі „машинових рабів“. В останніх десятиліттях цей процес поступав у ґеометричній проґресії. Велитенський розвиток техніки за останніх пять літ із своїм плянетарним засягом практичних інтересів широких людських мас — безперечний факт. **Техніка — це викладник активности людини у відношенні до природи.** Світ техніки — це світ конструкції, спрямованої на природу. На цілому культурному фронті бачимо „наступ“ техніки на нашого відвічного, загального ворога — природу. Але цей фронт далеко не рівний, світові засоби енерґетики далеко не рівномірно розділені. На цілому світі нагромадилось тепер кругло 3/4 міліярда штучних кінських сил. Один Форд своїми автами дав понад 300 міліонів кінських сил. Перехід від пари до нової форми енерґії — електричности умногократнив енерґетичні ресурси, що їх узяла людина від природи. Але коли на одного американця припадає 40 машинових рабів, то на одного мешканця Европи пересічно 10 разів менше.

Динаміка цього ґіґантського процесу не могла залишитись без впливу на структуру думання і відчування людей західної культури. Навпаки, із духа технічного поступу виросла особлива форма світовідчування, що характеризується усіми рисами технічного процесу sensu stricto, його цілеспрямованістю, економністю, раціоналізмом (техніка є „матеріялізацією“ Аристотелевої льоґіки). Йому на ймення: конструктивізм. Конструктивізм — організаційне, цілеспрямоване світовідчування, привичка підходити до всього орґанізаційно, з будовної та перебудовної точки бачення. Конструктивізм — це стиль нашої технічної епохи. Ми найдемо цей стиль у всіх проявах сучасности, з низу до верха, у всіх новочасних краях, у всіх ділянках культури. Він характеристичний для економії і політики, для фільософії і для права, для фізики й хемії, для біольоґії і для медицини.

Яскравий прояв наявности конструктивістичної психольоґії, своєрідного стану умів орґанізаційно підходити до емпіричної дійсности, є низка фільософічних систем, що їх зродили останні десятиліття, і які пояснюють світ, виходячи із засновків чистого конструктивізму, чисто організаційних інтересів. І теорія „економного думання“ Ернста Маха, і емпіріокритицизм Ріхарда Авенаріюса і методольоґічний релятивізм Вайгінгера чи Анрі Пуанкаре, і „загальна орґанізаційна наука“ Богданова та інші теорії (про спеціяльних фільософів техніки, як Ціммер, бо Ульрих Вендт і не згадую), що стараються використати найновіші здобутки науки в цілях „чисто конструктивного“ пояснення світу — це витвір модерної технічної культури, її „організаційної атмосфери“.

Механічний ритм, подих техніки чуємо передовсім у тому, що має назву: business. Бізнес — життєва формула Заходу. Бізнес — цю формулу реакції модерної людини на подразки дійсности, зродила машина сучасного технічного поступу. Прямолінійне змагання до цілі, загреваліість, напруженість усієї внутрішньої енерґії людини, динамічність, підприємчивість, точність, усе те, що складається на зміст поняття „бізнес“ — витворено, викуто в горні сучасної машинової цивілізації. Бізнес — трансформація матеріяльної, технічної культури у волю та зорганізовані нерви.

Західництво — це конструктивізм.

Західництво — це бізнес.

Західництво, як гостро, спазматично відчута потреба **рецепції** технічних здобутків світової культури — таке західництво мусить стати центральним завданням наших днів.

Західництво, як розуміння історичної диспропорції між сучасною технічною культурою з одного та продукційними злиднями нашої батьківщини з другого боку — таке західництво мусить увійти нам у тіло і кров.

Західництво, як історична конечність індустріялізації нашого краю, як конечність розбудови машинового парку, замкнення в рурах нашої водної стихії, наших гірських потоків на те, щоб перетворити їх у білий — **електричний** — вуголь — таке західництво мусимо сприйняти й реалізувати з ентузіязмом юности, з пластичністю молодого орґанізму.

Конструктивізм у тому розумінні — загострене світовідчування боротьби з природою і побудови нової, гідної людини культури на основі розбудови могутнього продукційного апарату, а не пасивна, споглядальна, фільософічна концепція, придатна може щонайвище дати Діоґенівську ілюзію багацтва.

Конструктивізм — знаряддя дії, а не безвольно-романтична реакція на дійсність.

Конструктивізм — похвала тверезости, числа й бізнесу — проти романтизму наших містичних анархістів, який є компонентом нашої вошивої природи.

Конструктивізм за асфальтову культуру — проти „власти землі“.

Р. Романовський.

Перед кінцем Сталіна?

В „червоній армії“ готують переворот і „новий лад“ у СССР.

Російський еміґрантський журнал „Знамя России“ подав програму підпольної військової організації „Червоних Командирів“ внутрі червоної армії в Совітському Союзі, яку оце передаємо у скороченні:

Після скинення влади Сталіна установи й порядки не можуть бути негайно скасовані або перемінені. Нова влада буде спиратись на армію і нарід і буде активним реформатором. Всі мусять залишитись на своїх місцях. Залишиться, аж до зміни, адміністративний поділ краю на републики, краї, области, райони, міста й оселі. Совіти остануть, але тільки як місцеві самоуправи.

В поодиноких краях повстануть народно-революційні комітети. В усіх совітах будуть негайно загальні вибори. Як вже будуть місцеві совіти, будуть вибори до державного совіту — один посол від 300.000 населення. Голосування пропорціональне.

Державний совіт має дорадне значіння. Його скликує і розпускає центральний уряд, за згодою начальника держави. При уряді будуть ріжні верховні комісії. Комісії не можуть признати відшкодування за страти в часі революції нікому, крім селян, проганих з їх землі.

Всі обмеження селянського господарства будуть негайно скасовані. Всі „колхози“ мають рішити, чи хотять залишитись, чи розвязатись. Розвязання моглоб прийти за рік. „Совхози“ (урядові фарми) можуть залишитися в малій скількости.

Торговля буде свобідна внутрі краю. Також малий промисл. Великий промисл може бути переданий тільки за спеціяльним дозволом влади і під її контролею.

Громадяни мають повну свободу совісти й віри. Церквам звертають їх майно.

Приватна преса дозволена під цензурою. Такса мо зібрання.

Вільно за дозволом влади організувати просвітні, культурні і спортові установи. Громадяни мають свободу праці й місця побуту.

Комуністична партія, „комсомол“ (комуністичний союз молоді), союз безбожників, Третій Інтернаціонал будуть негайно розвязані і їх майно забере влада. На місце того повстане „трудовий союз“, як вільна політична організація всього населення.

Начальник держави має незвичайно широку владу.

Нова влада проголошує амнестію (помилування) для всіх політичних вязнів і селян, що їм забрали землю.

Нова влада згодиться, щоб політичні еміґранти вернулись до Росії, але за окремими дозволами, а не безконтрольно, як це було в 1917 році. Особливо радо приймуть фахівців.

Нова влада не допустить реакційних монархістів і „чорносотенних фашистів“, тільки „народників“.

* * *

Чи цей рух є поважним явищем у Совітському Союзі, не знаємо. Що він на ділі із себе уявляє?

Перш усього — московщину. Москва залишилась Москвою і за „червоної“ влади і такою шовіністичною силою хоче бути й націоналістична організація, що думає після повалення Сталіна вернутись до давнього, до московського царства, і в самій Московщині, і в чужих, нею поневолених краях, як Україна, Білорусь, Кавказ, Сибір.

„Червоні командири“ кажуть, що не впустять із закордону „чорносотенних фашистів“ та реакційних монархістів, але їх плян фашистівський, націоналістично-московський. Спершу він був би „народницький“ і потрохи ніби ліберальний. Але вже дуже швидко прийшов би тому московському лібералізмові кінець. Якийсь новий Борис Ґодунов проголосив би себе царем-диктатором і поворот до неволі царів був би вже питанням не років ані місяців, тільки тижнів і днів.

В Москві є велика небезпека для України, Білоруси, Кавказу й Сибірі. Москва дожидає, щоб їм наложити нові, ще тяжчі кайдани, ніж большевицькі.

Це не значить, що українці повинні жалувати, що большевизм умирає. Йому нема виходу і добре, що він умирає. Він і так уже вмер в душах багатьох ще недавніх большевиків. А тепер черга ту смерть прискорити, всеплюдно проголосити й похоронити большевизм.

БІЛЯНС ФРАНЦУСЬКИХ ВИБОРІВ.

ПАРИЖ, 2. 5. ПАТ. В порівнанні з виборами з 1932. р., минулої неділі **комуністи збільшили** скількість своїх голосів на 696 тисяч, незалежні комуністи 106 т., соціялісти 130 т., людові демократи 67 т., республ.-демокр. унія 345 т. **Втратили соціялісти (інша партія) 84 т.,** радикали 351 т., демокр. алянс 285 т., правиця і центр лише 57 т.

ЛІВІ МІЖ СОБОЮ.

ПАРИЖ, 2. 5. ПАТ. У Ля Рошель дійшло до бійки між комуністами та анархістами підчас передвиборчих зборів.

У Парижі комуністи побили тяжко б. віцеміністра Мартіно Депля, що як радикальний кандидат не хотів зложити своєї кандидатури в користь комуністичного кандидата, як це передбачувала передвиборча угода.

Шкільництво для кольоністів на Волині.

У Рівному, як подає „І. К. Ц.“ в 3. травня ц. р. відбувся з'їзд делегатів військових кольоністів з усієї Волині у будинку Шкільної Кураторії при участи воєводи Юзефського, куратора Шарого, під головуванням посла Сухожевського. Реферат про освітньо-шкільні потреби кольоністів виголосив посол Смочкович. З реферату довідуємося, що волинська Шк. Кураторія до тих шкіл, що досі істнували для дітей кольоністів, додала нові 62 статті, себто „в сто відсотках задовольнила бажання кольоністів“. Повстане ще нових шкіл у кольоніях, у 22 випадках школи будуть перемінені до двоклясових, у 24 випадках до трьоклясових та в 7 випадках до пятиклясових. Через те „діти кольоністів славе у 100 відсотках находяться в чисто польських школах“.

Так ото з радощами пише відомий зі свого україножерства краківський орган. Не знати тільки, чи автор допису і редактори та взагалі хтонебудь у Польщі подумав бодай хоч на хвилину, з якими почуттями прочитає цю вістку кожний українець. Чейже то на тій самій Волині було донедавна лише 5 шкіл з українською мовою навчання — було, бо невідомо, чи тепер і вони ще істнують. А всі інші школи переважно були і є чисто польські і тільки в зовнішній частині формально утраквістичні, а в дійсності теж польські.

Отже кольоніст, що недавно прийшов на Волинь звідкись з корінної Польщі, вчить дітей своїх у рідній мові, а автохтонне українське населення, що віками на тій землі живе, вчить дітей... теж по польськи.

Що болючіше стане, як прочитати, що неграмотних на Волині є у жіноцтві до 80 відсотків, серед мужчин — до 60 відсотків та що в найліпшому разі тільки половина українських дітей може вчитися взагалі у школі, навіть не своїй.

Як службовики „Супруга“ святкували 1-го травня?

В пятницю 1. травня в 10-тій год. рано відбулося в салі „Української Бесіди“ у Львові „Свято Праці“ заходом членів „СУПРУГА“. Салю виповнили вщерть члени Т-ва.

Свято відчинив короткою промовою голова Т-ва Лев Ясінчук, зясував причину свята та згадав, що день 1-го травня був державним святом за часів Української Народньої Республики. Опісля д-р Карло Коберський в довшому рефераті зясував історію поглядів на працю від найдавніших часів, та відношення до неї новітнього громадянства. Присутні приняли через аклямацію такі резолюції: „Першотравневі сходини членів СУПРУГА стверджують, що право на працю це одно з підставових прав людини, тої самої ваги, як право на особисту свободу та на повний продукт своєї праці.

В боротьбі за те право зібрані приєднують свій голос до голосу усього світу праці як умового, так і фізичного, підкреслюючи особливо поневолення українських людей праці. З правом на працю невідклично вяжеться право працюючих як умових, так само і фізичних — на вільну організацію та свобідне творення приватних, економічних і обезпеченевих установ. Тому зібрані домагаються привернення автономії в усіх установах суспільних обезпечень та протестують проти проекту Палат Праці, якщоб ці мали бути бюрократичні установи, коштом нового обтяження працівників та якщоб вони мали привести до обмеження прав вільних професійних союзів“.

Вкінці присутні відспівали національний гимн.

СВЯТО 1. ТРАВНЯ ЗА КОРДОНОМ.

В Німеччині свято 1-го травня почалося в Берліні великою маніфестацією молоді на одному з найбільших спортових грищ. Промови виголошували: Бальдур фон Ширах і мін. Ґебельс, коротку промову виголосив теж канц. Гітлер.

Опісля відбулося надзвичайне засідання Німецької Палати Культури в Опері, на яке прибули: канцлер Гітлер, мін. Ґерінг, мін. Бльомберг, мін. Ґебельс та провідник Фронту Праці Лей і багато інших державних достойників. Промовляв мін. Ґебельс.

Вполудне відбулася велика офіційна академія в Люстґартені, де канц. Гітлер виголосив довшу промову, в якій торкнувся теж міжнародньої політики.

У Франції день 1-го травня перейшов спокійно. На 11.000 шоферів страйкувало 7.150. У металюрґічному промислі на 106.000 робітників не прийшло до праці 73.000. Пополудні в Парижі були великі робітничі збори на стадіоні у Кліші і в Біфальо при участі представників ґенеральної конфедерації праці.

У Льондоні відбулися спокійно маніфестації і віча в Гайд-Парку.

В Еспанії день 1-го травня є державним святом. У Мадриді в поході взяло участь 250.000 людей. Похід тягнувся 2 і пів години.

В Болгарії дійшло в одній місцевості на провінції до зудару маніфестантів з поліцією. Три особи вбиті.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Розвал подружого життя в СССР,

Батьки відмовляються платити аліменти.

„Труд“ з 26. квітня помістила на останній сторінці малими черенками телеграму з Магнітогорська про усунення з партії інж. Мезенцева, який відхилявся від заплати аліментів. Одночасно „Труд“ помістив довшу статтю п. н. „Аліменти“, в якій авторка, голова ленінградського окружного комітету професійного союзу робітників текстильних фабрик подає ось такі характеристичні числа: Зпоміж судових справ, які внесли члени цього союзу, 71 відсотків — це справи за аліменти. До того це дуже тяжкі справи для зацікавлених осіб. Пошукування за батьками тягнеться цілими роками, нераз 2, 3 і 5 років і то без успіху. Крім того суди дуже неродо розглядають ці справи.

Авторка нарікає теж на кримінальні слідчі органи. Чоловіки, які покидають родину, змінюють посади і мандрують по цілім просторі СССР і є неуловимі. Влада не придержується постанов обіжника комісаріяту праці з 1932 р., який доручив, щоб у пашпорті кожного робітника і робітниці була згадка, чи має платити аліменти. Авторка наводить факт, що часто директори фабрик і установ допомагають скриватися таким чоловікам побоюючись, щоб вони не покинули свого становища в фабриці. Вкінці часопис подає такий випадок: У совхозі „Животновод“ ленінградської округи працював якийсь Кузьмичев, який мусів платити аліменти жінці, яку покинув. Адміністрація совхозу відтягала з винагороди належну суму, але видала її на... купно паші для худоби.

Большевицький публіцист А. Зоріч у довшій статті в „Ізвестіях“ з 24. квітня ц. р. обговорює теперішні умовини большевицького родинного життя. Страшний огляд родинних взаємин, величезне число подруж, які заключає одна особа і вкінці приналежність цих подруж, викликають враження чогось несамовитого. Автор наводить десятки примірів зареєстрування подружжа по одній дні знайомости. Зоріч обвинувачує за такі відносини в подружому житті не лише мужчину, але і жінок, які несуть не меншу відповідальність за своє легкодушне відношення до обовязків подруги і матері. **(РО).**

ХИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

Вийшли на волю.

На днях вийшли на волю такі політичні вязні: *Гоголь Петро* зі Святохрестної вязниці, засуджений на 13 років, відсидів 3 роки; *Плахтина Іван* з вязниці в Равічі, засуджений на 10 років, відсидів 8 років; Гук Остап з вязниці в Равічі, засуджений на 12 років, відсидів 6 років і *Танчаківська Калина* з вязниці у Пйотркові, засуджена на 6 років, відсиділа 2 роки.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоєння духових потреб наших заточенців і шліть на адресу Т-ва „Просвіта“ у Львові, Ринок 10.

Боротьба з безробіттям.

ВАРШАВА, ПАТ. В останніх тижнях уряд повів енерґійну боротьбу з безробіттям. На основі даних з 28. квітня ц. р. при роботах фінансованих фондом праці, працює 46.300 робітників, при дорогових і водноекомунікаційних працях, які веде міністерство комунікації і дороговий фонд, коло 50.000 робітників. Крім того кільканадцять тисяч осіб працює при інших публичних роботах, які веде адміністрація та державні підприємства.

Вивіз товарів за кордон

І ДЕВІЗОВІ ОБМЕЖЕННЯ.

Девізова комісія виясняє, що аж до видання подрібних розпорядків про обовязки експортерів та закордонну валюту, експорт можна виконувати на дотеперішніх условинах. Аж до виконання повищих розпорядків, девізова комісія, по думці ст. 9. декрету президента, дозволила давати товарові кредити в речинцях, згідно з дотеперішніми звичаями дотично підприємства або дотичної бранжі. Експортер повинен по думці ст. 19. розпорядку міністра скарбу з 26. квітня ц. р. заофорувати Банкові Польському або одному з девізових банків купно закордонної валюти, яку дістав за продані товари.

„Про східних католиків у Мангеттені".

Ню Йорк, 11. квітня (Вл. кор.)

Національний католицький тижневик „Америка", виданий в Ню Йорку, помістив у свсім виданні із сьогодні четверту статтю про „східних католиків у Мангеттені". У підзаголовку сказано, „Українці".

Автор статті, о. Джерард Б. Донеллі, дає обємистий матеріял про перших українців в Америці, зокрема в Ню Йорку, подає точну ріжницю між українськими емігрантами з Росії, Польщі та із Закарпаття щодо віри; підкреслює назву „українці" для католицьких вірних, хоч загально в Америці панує думка, що ця назва приналежна до українців із Совітів; нараховує вірних, приналежних до церкви св. Юра, на 2.000 родин; згадує про загальне поселення українців у Злучених Державах і потім ширше розписується про український обряд у богослуженні.

При цій нагоді виказує подекуди більшу красу українського церковного обряду від латинського і докладно описує наше богослуження.

При кінці згадує про українську пресу, про українські католицькі організації та про церковну єрархію. Стаття написана великою прихильністю до українського народу.

Після банкроцтва „Феніксу".

КОМУНІКАТ Контрольного Виділу Товариства вз. обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові.

Від своїх членів та інших громадян довідується „Карпатія", що деякі агенти чужих обезпеченевих товариств, використовуючи факт ліквідації Товариства обезпечень на життя „Фенікс" у Відні, свідомо поширюють **фальшиві** вісти, будьтоби „Карпатія" понесла втрати у звязку зі заломанням „Феніксу", та намовляють обезпечених у „Карпатії" до перенощення їхніх обезпечень до тих товариств, яких вони є агентами.

Стверджуємо, що „Карпатія", Товариство взаїмних обезпечень на життя у Львові, було і є самостійним, одиноким українським товариством обезпечень на життя. Воно заложене в р. 1911 у Чернівцях та в р. 1913 перенесене до Львова, а статут його, затверджений ще австрійською владою, пристосований до обовязуючого польського законодавства. Цей тепер обовязуючий статут затвердило Міністерство Скарбу, Державний Уряд Контролі Обезпечень у Варшаві рескр. з дня 23. квітня 1934 р. L. UU. 5718/2/33. Згідно з арт. 27 розп. През. Р.П. з дня 26. січня 1928 р. Дз. Р. П. ч. 9. поз. 64., „Карпатія", Товариство взаїмних обезпечень на життя у Львові, є вписане в торговельний реєстр в Окружному Суді у Львові.

Вже ця сама правна структура Товариства „Карпатія" вказує, що ліквідація Товариства „Фенікс" у Відні не має і не може мати навіть найменшого відємного впливу на Товариство „Карпатія", як окреме, зовсім самостійне товариство обезпечень, а ще тим менше на інтереси обезпечених у „Карпатії".

„Карпатія" була з Товариством „Фенікс" у Відні від 1927 р. в **обопільних** реасекураційних взаєминах, що кожного року творили для себе окрему розрахункову цілість і були кожного року окремо вирівнювані. В наслідку нормального ходу справ Товариства „Карпатія" (нормальної смертности і т. д.) звичайно в минулих роках „Карпатія" була тою стороною, що при річних розрахунках не мала грошевих претенсій до Фенікса, а навпаки: „Фенікс" до „Карпатії", які ця остання негайно вирівнювала.

На основі переведеної в другій половині квітня ц. р. звичайної провірки річних рахункових замкнень за рік 1935 стверджуємо і заявляємо, що сальдо з річного розрахунку за рік 1935 в квоті зол. 16.220.46, як і в попередніх роках, припадає в користь Товариства „Фенікс", а не навпаки. Тимсамим „Фенікс" не є довжником „Карпатії" і „Карпатія" до Товариства „Фенікс" не має ніяких грошевих претенсій, які були б загрожені у звязку з його ліквідацією.

Зазначуємо, що з Товариством „Фенікс" реасекураційний договір розвязано з днем 1. січня 1936 р. і з тим днем обовязуватиме новий реасекураційний договір з іншим реасекураційним товариством.

Стверджуємо також, що премійні резерви, і то не лише ті, що припадають на власний удія Товариства „Карпатія", але й ті, що припадають на удія реасекуратора, згідно з арт. 42 розп. През. Р.П. з дня 26. І. 1928 Дз.Р.П. ч. 9 поз. 64 є в цілости в посіданні й під управою Товариства „Карпатія" у Львові та ульоковані в краю, у пупілярних вартостях, означених арт. 39 розп. През. Р.П. з 26. січня 1928 р. про контролю обезпечень і є вписані в реєстр льокат обезпеченевого фонду, що згідно з обовязуючими законами є під строгою контролею Міністерства Скарбу Державного Уряду Контролі Обезпечень.

Вкінці стверджуємо, що цей обезпеченевий фонд, яким згідно з арт. 47—48 в. н. розп. обезпеченеве товариство може диспонувати лише за попереднім окремим дозволом Міністерства Скарбу Державного Уряду Контролі Обезпечень, є в нинішньому дні не лише вповні покритий, але ще має 25% надпокриття понад вимагану законом норму.

Львів, дня 30. квітня 1936.

Контрольний Виділ „КАРПАТІЇ", Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові:

Микола Заячківський в. р. Д-р Юлій Савчак в. р. Володимир Кузьмович в. р.

Академія в честь Митрополита у Тернополі.

Як запрошений Комітетом промовець, я мав у неділю 26. IV. нагоду бачити, вислухати і пережити гарний концерт у честь Митрополита Андрея Шептицького в Тернополі. Я виніс із нього велику радість у моїй душі. Бо простора саля тамошнього „Міщанського Брацтва" була повна людей, особливож молоді (багато охочих мусіло навіть відійти назад з браку місця). А настрій у всіх приявних, між якими були також представники воєвідства і староства, був повний пошани і пієтизму для Достойного Ювилята. А саля гарно прибрана з портретом Митрополита на стіні між святочними вишивками і квітами. А на естраду виступають точно, без непотрібної проволоки, один за одним концертанти: і славний наш тенор Михайло Голинський, і недоподіваний для мене мистець-скрипак Юрій Крих, і відомий у нас вже віддавна композитор і дириґент орхестри Василь Безкоровайний, і поважний числом тай голосами „Тернопільський Боян" під кермою свого меткого дириґента Володимира Березовського, а з ними у свою чергу ще й визначна деклияматорка Марія Левицька (виголосила дуже гарно настроєву елегію Тичини „Скорбна Мати") та окремо ще й молоденький жіночий хор місцевої захоронки, що відспівав із памяти взагалі складно і мило „Вечірню Пісню" незнаного мені автора. Фортепіяновий супровід дала, де того треба було, знана вже нашій суспільности визначна учителька тернопільської філії Музичного Товариства імени Лисенка Ірина Любчак-Крихова, — як завсіди, під кожним оглядом дуже дбайливо і влучно.

Концерт розпочався хоралом Бетовена „На славу Бога", відограним складно молоденькою орхестрою згаданої щойно філії та скінчився „Торжественним пеаном" проф. В. Безкоровайного на мужеський хор із супроводом тоїж орхестри — обі точки під вручною кермою В. Безкоровайного. **Тенор Голинський** відспівав наперед у першій частині концерту прегарний „Псалом Давида" Василя Барвінського в супроводі фортепіяну, а відтак на передостанню точку Василя Безкоровайного „Думи мої" (слова із Шевченкового „Заспіву" до Кобзаря) в супроводі орхестри, викликуючи оба рази бурю одушевлених оплесків для себе. Проф. Крих відограв у своїй точці при супроводі фортепіяну наперед славнозвісне, повне релігійного духа і блаженного спокою, Шубертове „Аве Марія", а потім повні скрипацьких трудноцщів „Варіяції" Паганіні-Шимановського — обі річи з подивугідною бравурою, хоч ота друга його точка („Каприс 24") зі своїми надмірними технічними штучками, на мій погляд, не надавалася перед ту публику, яку концертант мав перед собою. Фахових наших музиків певно найбільше зацікавлять обі — виведені мабуть у перше прилюдно — композиції В. Безкоровайного. Як нефаховець-аматор, на основі мого першого враження можу тільки те сказати, що обі річи загально подобалися і певно заслугують на ближчий докладний розгляд наших фахових музикольогів.

Позатим велику радість зробив усім мішаний хор „Тернопільського Бояна" концертом (ч. XXX.) нашого безсмертного Бортнянського „Услиши Боже глас мой". Правда, такі твори належать властиво до церкви і щойно там роблять на побожних слухачів своє повне враження. Але енергічний і вручний дириґент В. Березовський вивів той величний псальм також на концертовій естраді вповні вдатно хоч обсада голосів не була рівномірна, а поодинокі голоси, особливо жіночі виступали іноді ще занадто різко і твердо. Та я сидів, дивився, слухав і радувався — і ледви очам своїм хотів вірити, що нині в Тернополі вже можна те все „своє" мати і подивляти: і хор і орхестру і композиторів і дириґентів. Мій Боже! А якже то було перед трицятькількома роками, коли то в 1897. р. я перший раз приїхав до Тернополя учителювати і застав там побіч малої „Бесіди" і „Бурси" та слабоорганізованого „Міщанського Брацтва" — ще тільки кількоанадцятьох співолюбних ґімназистів (між ними я В. Безкоровайного тоді ученика VII. ґімн. кляси) — і з ними і тільки з ними я — і сам ледви аматор-співак — вивів у тернопільській церкві кілька псальмів нашого славного Бортнянського — на славу Бога і втіху людей...

По концерті відбулося ще й „свячене" в „Бесіді". Якже там було мило і тепло і весело і многонадійно! — Дорогі тернопільські Брати і Сестри! Тільки так дальше — і на всіх ділянках нашого життя, а будучність певно наша.

Ваш *д-р Іван Копач.*

Під батогом чекістів.

Як заслані селяни і політичні вязні будують залізничий шлях на Сибірі?

Здовж Амуру, від стації Карімська до Хабаровська, большевики будують залізничий шлях, довжини 2.200 км. Часопис „За індустріялізацію" з 28. квітня ц. р. помістив довшу статтю у справі цієї будови. Хоч большевики будують другий шлях, автор статті представляє цілу справу як велике геройське зусилля, до якого мовляв здатні лише большевики. Правда, нещасливі засланці працювали без перерви цілий рік у строгих сибірських кліматичних умовинах і стрічалися зі спеціяльними трудноцами. Більшість робітників складалася з політичних вязнів, яких автор називає „здеклясованим елементом". Автор запевняє, що ці люди не тільки що не мали ніякого поняття про працю, але взагалі ненавиділи працю. Одначе тому, що на Далекому Сході працюють здебільша заслані селяни і вязні з північних таборів, в яких є теж здебільша селяни — не приходиться взагалі поважно говорити про „ненависть до праці", як це запевняє автор у своїй статті. Як при будові каналів Біломорсько-Балтійського і Москва-Волга нагляд над працею виконували чекісти. Далі автор статті широко розписується про виховну працю чекістів та широко оповідає чуда про „відродження" колишніх кулаків. При будові ввели без обмежень стахановський рух, себто нечуваний визиск засланців акордовою працею. Перший стахановець дістав у нагороду ровер і дозвіл на прогульки без контролі. У 80 відсотках провідні становища над вязнями-робітниками обняли жінки.

НІМЕЧЧИНА ПІДПИСАЛА ДОГОВІР З МАНДЖУ-КО.

БЕРЛІН, 2. 5. ПАТ. В суботу підписала Німеччина торговельний договір з Манджу-ко. Німецькі офіційні кола вияснюють, що це не є торговельний договір у повному того слова значінні, але технічний договір, з яким не вяжеться визнання Манджу-ко Німеччиною. Цей договір обовязуватиме покищо від 1. червня ц. р. до 31. травня 1937 р.

Голоси закордонної преси про Любку Колессу.

В осталому сезоні почала наша славна піяністка мову дуже оживлену концертову діяльність, увінчану тріюмфальними успіхами у публики та найвищими похвалами у фахової критики. Перед вівтірковим концертом Любки Колесси у Львові хочемо поділитися з нашими читачами бодай вимітками із великого числа рецензій тим більше, що оставній самостійний концерт нашої піяністки у Львові відбувся ще в 1929 р. З огляду на великий матеріял обмежуємося до т. зв. телеграфічного стилю.

„Берлінер Тагеблят“ з 3. III. 1936: „Головний успіх концерту мала Любка Колесса, яка з осліплюючою віртуозністю та прекрасною музикальною вдумчивістю виграла концерт е-моль Шопена“...

„Берлінер Моргенцайтунг“ з 4. III. 1936: „Найкращою точкою вечора був рішуче концерт е-моль Шопена у виконанні Л. Колесси“.

„Берлінер Берзенцайтунг“ з 3. III. 1936: „Хвилі одушевлення піднялися значно вище, коли Любка К. закінчила концерт Шопена. Це було знову мистецьким досягненням великого стилю...“

„Берлінер Цайтунг“: „Л. К. може домагатися найвищих похвал, які ми віддамо цьому вечорові. Вона грала концерт Шумана з геніяльною вервою...“

„Фелькішер Беобахтер“: „Л. К. виконанням того симфонічного концерту зробила досягнення, гідне її світової слави“...

„Альгемайне Музікцайтунг“: „Л. К. належить до піяністок, яких ніколи не забудемо... Зпоміж молодої генерації займе вона безумовно виняткове становище...“

„Ляйпцігер Абендпост“: „Любку Колессу треба зачислити до найбільших піяністок сучасности. Її незрівняне багатство відтінків і тонкостей удару поривав безпосередньо слухачів...“

„Дрезднер Анцайгер“ з 7. II. 1936: „Рідко коли можна зустрінути артистку, у якої панувалаб така гармонія між духовим виразом та її зверхньою поставою, як у цієї українки“...

„Дрезднер Нисте Нахріхтен“: „Вже третім нагоротом грала цієї зими Л.К. у Дрездені і кожним разом викликувала ця знаменита артистка нові враження...“

„Дрезднер Анцайгер“: „Л. К. очарувала й зачарувала концертом Моцарта і виконавців і слухачів. Це було ідеальне віддання твору“...

„Гамбургішер Корреспондент“: „Концерт Л. К. був музичною подією першорядного значіння. Л. К. є піяністичним феноменом, виповненим усіми чудесними дарами генія“...

„Базелер Національцайтунг“: „Л. К. — це елементарний фортепіяновий талант. Вона опановує слухача від першої до оставньої ноти. Назовні персоніфікація спокою, сяяє внутрішнім вогнем і силою...“

„Ціріхер Цайтунг“: „Л. К. можна зачислити до найцікавіших піяністок. Це надзвичайний талант з відтворчим темпераментом... Вона вміє ломити „опір“ салі і каже вірити в себе“.

„Гуфондстадсблядет“, Гельсінгфорс: „Подією сенсаційного значіння був виступ Л. К. Суверенне опанування матеріялу і під технічним і під духовим оглядом викликує найвище признання“.

„Амстердамер Гандельсбляд“: „Верхом вечора було феноменальне виконання концерту Л. Колессою. Її перша поява у нас була несподіванкою. Цим разом публика була її досягненням заскочена. Це було вже обявлениям. Успіх був незвичайний“...

*

Побіч цих загальних очеркнень виступів та успіхів Л. Колесси всі рецензії займаються ще подрібно виконанням програми та піяністичними й духовими прикметами нашої піяністки.

ВИСИЛКА ЗАСУДЖЕНИХ ДО РІЖНИХ ВЯЗНИЦЬ.

Всім засудженим у процесі за вбивство м. Перацького дозволили бачитися з рідними, які приїхали до Варшави. На днях Бандеру, Лебедя, Карпиняка, Климишина, Підгайного, Малюцу та Мигаля відвезуть до вязниці у Святому Хресті, Качмарського, Рака та Чорнія до Равіча, Гнатківську до Фордону, а Зарицьку до Львова.

Втеча цісаря Абисинії до Джібуті.

Заворушення в Аді́с-Абебі

ЛЬОНДОН, 2. 5. ПАТ. Британський посол в Адіс Абебі Сідней Бартон надіслав нині до британського міністерства закордонних справ телеграму з повідомленням, що цісар Абисинії Гайле Селассіє з цісаревою і наслідником престола виїхав нині рано з Адіс-Абеби до Джібуті. Нині рано почалися в Адіс Абебі заворушення. Бандити грабують місто. З усіх боків чути стрілянину. Европейці схоронилися до британського посольства, де відділ індійців удержує лад. Покищо не згинув ніхто з европейців. Перед виїздом до Джібуті цісар відбув довшу нараду з британським послом про положення. Абисинське посольство в Льондоні потверджує вістку про виїзд цісаря.

Як контролюватимуть листи й пачки, висилані за кордон.

Міністерство пошт і телеграфів видало такий розпорядок до декрету про девізові обмеження для поштових урядів: Поручені листи і вартісні листи слід надавати так: надавець вручить урядовцеві отворену посилку, урядовець ствердить, що в посилці нема девіз і прибє печатку „девізова контроля переведене“ і після того надавець сам заклеїть посилку. Обіжник підкреслює, що девізова контроля в нічому не нарушує тайни кореспонденції. Поштові посилки і вартісні листи з-за кордону, які насуватимуть підозріння, що мають золото, передаватимуть до митних урядів. Якщо ствердять в посилці золото, адресат мусітиме предложити дозвіл девізової комісії, а до того часу золото буде зложене в депозиці Польського Банку. Аж до відкликання цього розпорядку т. зв. поштові посередництва в готелях і товарових домах, не будуть приймати поручених листів за кордон.

Куріози большевицького судівництва.

Большевицькі судді не мають освіти

Свердловський кореспондент „Ізвестій“ у статті п. н. „Судові справи“ наводить характеристичні подробиці про большевицьке судівництво, і так у відріжненні від усіх інших европейських держав, в СССР касацію вносять тому, щоб збільшити вимір кари, бо найвищі судові власти засадничо невдоволені з надто лагідних присудів районових та окружних судів і судів союзних республик. Приклади, які наводить автор, викликують здивування: 100 рублів грівни за намагане вбивство, рік вязниці за розкрадання впродовж кілька років власности фабрики і т. д. Далі автор подає такі цікаві числа про освіту судовиків свердловської округи: 60 відсотків судовиків скінчило 3—6 місячні курси, інші не мають ніякої спеціяльної освіти. Щоб дістатись до суду не треба мати ніякої спеціяльної правничої освіти.

НОВИНКИ.

— На уфундування вітражу в Успенській церкві з нагоди 70-ліття о. кан. Д. Лопатинського зложили в захристії Усп. церкви: Анна Шпитко 5.— зол.

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів,** Хорущина 5 (побіч кіна „Апольо“) поручає ковдри, перини, постелеве білля і ін. Перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. 1799 10-100

— **Нова Управа перебрала ресторан „Вітамін“.** Новий кухар, нова обслуга очікують прихильників розвитку своїх рідних, українських підприємств. Ресторан Вітамін, вул. Костюшка 1.

— **Машини до писання і до шиття всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах,** прецизійна направа машин всяких систем поручає **Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11.** Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 35-115

— **„Роксоляна“,** пансіон у Живці Черче — поручає від 1. травня 1936 р. привітні сухі, здорові кімнати для поодиноких осіб та родин. Добірна кухня з мясним і дієтичним харчем у ресторані „Палатка“, під постійним лікарським наглядом. В часі обіду і вечері концертує оркестра. 1985 —3 Управа.

— **Симфонічний концерт української музики в радіо.** В четвер 7-го ц. м. передаватимуть з Варшави на всі польські радіостанції симфонічний концерт сучасної української музики в такою програмою: 1) Борис Лятошинський: а) Увертюра до опери „Золотий Обруч“; б) Гуцульський танок; 2) Антін Рудницький: Лірична Поема оп. 15. — для голосу і великої оркестри; 3) Станислав Людвикевич: Каменярі — симф. поема. Концертом, який почнається в год. 10-ій вечір (22-га), диригує Антін Рудницький, солісткою є Марія Сокіл. — Безпосередньо по концерті обоє артисти знову виїжджають за границю (Берлін).

— **Травневі богослуження** будуть відправлятися в церкві св. Духа при вул. Коперника від неділі 3. ц. м. Початок щодня в год. 6.15 веч.

— **Спільне свячене** влаштовують Кружки Р. Ш. ім. Б. Грінченка і М. Шашкевича у Львові в неділю, 3. ц. м. в малій салі Інституту ім. Лисенка при вул. Шашкевича. Початок год. 5.

— **„Лісова пісня“ у Великому Міському Театрі.** Приблизно 10-го ц. м. виставлять гімназисти та гімназистки наших львівських гімназій „Лісову Пісню“ Лесі Українки у Великому Міському Театрі. Виставу цю підготовляють уже від довшого часу для вжитку молоді всіх українських шкіл у Львові. Ролі виконають члени Драмат. Гуртка філії української гімназії та учениці гімназії СС. Василіянок, під режисерією артистки Л. Кривіцької. Хоч вистава призначена для шкільної молоді, зможуть їй приглянутись теж старші, подбавши раніше за білети в дирекції філії української гімназії при вул. Пекарській 19. У „Лісовій Пісні“ виступить теж великий балет із школи танків п. Суховерської.

— **Державний педагогічний ліцей у Тернополі.** Шкільна влада постановила створити в 1937/8 році педагогічний ліцей в Тернополі. Учительська семинарія, що є в ліквідації, вестиме далі повну 7-клясову школу вправ, до якої небаром проголосять вписи. В 1936/7 році зліквідують учительські семинарії в Чорткові та Заліщиках. У Заліщиках повстане зате гімназія нового типу. (Аг. Всхуд).

— **Проти наклепів.** Дістаємо протест, підписаний 19 членами Управи Міського Комітету Позашкільної Опіки, проти вісток, які поширюють деякі особи про дотеперішню голову цього комітету п. В. Дрояновську. Відомо, що п. Дрояновська проявила на цьому становищі за 5 літ велику енергію та своєю філянтропійною діяльністю зуміла поправити фінанси товариства і справді щиро йшла з допомогою бідній дітворі, при чому дійсно не кермувалась національним шовінізмом та неоднократно виявляла у харитативній праці ту безсторонність, якої така праця вимагає.

— **На будівництво по селах.** Центральна Каса рільничих спілок почне у найближчому часі давати кредити, призначені на сільське будівництво. Призначено на ту ціль 2 міліони золотих причому буде це кредит середньорічинцевий, признаваний на час 10 до 15 літ і опроцентований на 4 прц. З кредиту можуть користати тільки дрібні рільні господарства у формі невеликих позичок, що не переходить суми 600 зол.

— **Не приняли роботи.** Управа регуляції ріки Полтви в перемишлянському повіті заангажувала 28. квітня ц. р. 25 безробітних із села Полтви і 20 безробітних із золочівського повіту. Однак робітники із Полтви праці не приняли, домагаючись, щоби до роботи взяти всіх безробітних числом 45 із Полтви і 14 із золочівського повіту. На місце приїхав повітовий староста із Перемишлян, щоби полагодити справу.

— **Будова судових будинків у Перемишлі.** В найближчому часі розпічнеться в Перемишлі будова великого будівельного бльоку на приміщення окружного і городського суду та прокуратури. Будинки стануть на розі вулиць Корнярського і Дворського на парцелі з поверхнею 6.947 кв. м. Пляни будови виладив проф. інж. арх. Маєжевич зі Львова.

— **Апеляційна розправа, якої не було.** Дня 24. м. м. мала відбутися розправа проти о. Богдана Теодозія Петрицького перед львівським апеляційним судом. Розправу відложено з браку якихось формальностей. О. Петрицький був вже багато разів арештований. Востаннє засудили о. Петрицького на 2 роки тюрми за спротив владі і побиття постерунковиж. В звязку з цим присудом о. Петрицький перебуває від грудня 1935 р. у дрогобицькій вязниці, а дома лишилися без помочі і опіки жінка та семеро дітей.

— **Львівська хроніка.** До бюра „Польміну" при вул. Академічній добулися крізь дах злодії і розбивши касу, забрали ріжні цінні папери. Грошей не знайшли. — Теперішня вулиця Пілсудського одержить іншу назву, а назву Пілсудського нададуть одній з більших вулиць. — На Повинстаповій площі в суботу рано напилася деятурату 26-літня Поля Захарківна з причини непорозумінь із нареченим, кравецьким прикрачом. Забрали її до шпиталю. — Зі школи ім. Жовківського при вул. Задвірянській 70. вкрали ріжні річи вартости 1.500 зол. — Арештували Федора Романюка, як намагався вломити до хати А. Іжиковської при вул. Калечій ч. 10.

— **День ліса** відбувся в Богородчанах Старих, причому засаджено 24 тисяч штук смереки. У праці взяла участь місцева шкільна молодь з учителями та кількасот місцевих мешканців.

— **Еміграційна квота до Бразилії.** Бразилійський консулят у Варшаві повідомляє, що бразилійський уряд устійнив еміграційну квоту для польських громадян на час до дня 31. грудня ц. р. В тім часі дасть віздові візи для 1373 польських громадян з категорії рільників і 152 інших фахів. Діти до 14 літ не підлягають візовим обмеженням. Те саме торкається жінок і родин емігрантів, що находяться уже в Бразилії.

— **Проти податкового екзекутора.** В Кунашові пов. Рогатин прийшов податковий екзекутор, Зигмунт Стернак і хотів забрати худобу в господаря Перегинця. Проти цього виступила жінка господаря з залізними вилами в руках і примусила екзекутора забратися. В загороді Івана Басараба, де Стернак хотів також перевести екзекуцію, кинулася на нього ціла родина і побила. Екзекутор винісся зі села, бо й інші селяни ставилися до нього неприхильно.

— **Грабункове вбивство у Бродах.** До мешкання ювиліра Ізидора Остерзецера у Бродах добулися три замасковані бандити і застрілили самого господаря, а його жінку та слугу, що пустилися тікати, ранили в ноги. До грабунку не дійшло, бо хтось їх сполошив. Остерзецеровій грозить ампутація ноги.

— **Кр**а**єва хроніка.** В Милошовичах пов. Львів Роман Саламай і Василь Дудик з Пустомит побили 28-літнього Івана Кіліяна так тяжко, що він незабаром помер. — Одна учениця IV. р. польської вчительської семинарії в Тернопілі породила на годині науки дитину. Це вже другий такий випадок у цій школі.

— **Крівава траґедія** розіграласяся в Ряшеві. 28-літній злодій Зигмунт Круліковський, за яким глядає поліція, пробив ножем на вулиці Рудольфа Татовича, також караного за крадіж. Татович, одержавши кілька ударів ножем у карк і плечі, згинув на місці. Опісля Круліковський пішов до мешкання переплетника Галушевського і заштилетував на смерть його 23-літну доньку Софію, що не хотіла бути його нареченою. Крім того хотів убити ще її замужну сестру, але до цього не допустила поліція, яка арештувала бандита.

— **З Польщі.** В Ґочалковіцах на Шлеську 22-літня матуристка Марія Бурківна кинулася з другого поверха і померла у шпиталю тому, що її батько був соціялістом. — В заведенні для умовонедужих у Грудзьондзу вязень Флеґер кинувся з ножем на лікаря д-ра Янушевського і тяжко його покалічив. Директорів Купецького Банку в Ряшеві, Волькенфельда і Бавера засудили по 6 тижнів вязниці і на грошеві кари за лихву.

— **За комуністичну діяльність** на терені томашівського повіту окружний суд у Замості на виїздовій сесії в Томашеві засудив Аркадія Руда зі села Юрів на 5 літ і Федора Фарину, члена КПЗУ на 8 літ вязниці.

— **Поліцай хабарник.** Окружний суд у Варшаві розбирав справу поліційного передовика Сухенка, коменданта станиці в Колбелі, обвинуваченого в ріжних зловживаннях і хабарництві. Розправа виказала, що Сухенек управляв 11 літ хабарництво, примушуючи всіх купців оплачуватися. Сухенка засуджено на 3 роки вязниці. Після проголошення присуду до Сухенка, який був на розправі в поліційному однострою, підійшов постерунковий і повів його до вязниці.

— **Прилад замісць щіточки.** Стверджено загально, що вживані тепер щіточки до зубів не відповідають свому призначенню. Німецький інж. Леман придумав прилад до чищення зубів, що він повідає краще свому завданню ніж щіточка. Прилад ділає так справно, що не тільки чистить знаменито зуби, але й усуває з них усякі зарази. Його продають уже в Німеччині.

— **Індіяни, що не бачили білих.** У перуванських пралісах біля джерел Ріо Пальма в околицях, куди досі не дістався ніодин білий чоловік, християнські місіонарі відкрили племя червоношкірих, які ніколи не бачили ще білого ані не стикалися з іншими групами індіян. Місіонарам удалося намовити червоношкірих мешканців відвідати місію в Ляго Валенція. Це племя дуже несміле, але привітливе та лагідне.

— **Ортофонометер.** Проф. Анджельо Маркангалі, директор заведення глухонімих у Комо, злагдив апарат, який назвав ортофонометром, що помагає лікуватися із заїкування. Цей прилад уможливлює тим, що заїкуються, самоконтролю віддиху та артикулювання голосу. Дотеперішні проби з приладом дали знаменитий вислід.

— **Ріжні вістки.** На вершку Везувія утворився новий кратер, з якого добувається лава, пливучи в напрямі Монте Сома. — Совітський уряд рішив перевести з початком нового року загальний перепис населення.

Подяка.

Цією дорогою складаю щиру подяку Українському Громадянству в краю й Америці, зокрема Вп. Паням Добродійкам і Панночкам, Вп. Голові УПР Мудрому і д-рові Федакові за моральну й матеріяльну поміч підчас мого довголітнього побуту у вязниці.

Львів, дня 1. травня 1936.

Іван Плахтина.

З кіна.

Кіно „Коперник": „Панове в циліндрах".

Американська фарса, якої головною атракцією є танці відомої пари танцюристів Фреда Астера та Джінджер Роберс. Фарса, як усі фарси, основана на непорозуміннях щодо осіб і на неімовірних ситуаціях, що випливають із надто великого поспіху дієвих осіб. У великоміському середовищі, де всі кваляться і де люди такі червоні, що не мають навіть часу вислухати відповіди свого розмовця, завдато часто переплутують особи. Коли закоханого молодця дівчина, якій він подобається, вважатиме заміжним, ще й чоловіком своєї приятельки, вона зовсім природно може йому у відповідь на освідчини дати поличник. Колиж знову жінка довідується, що її чоловік дістав поличник за такий гнебний учинок, вона знову битиме другого невинного. Ситуації ці й дотепи у звязку з ними — бездонно дурні, але все це тільки нагода до виступів феноменальних танцюристів. Обстанова серед якої танцюють Фред Астер і Джінджер Роберс халає за очі своєю вибагливістю, смаком та інвенцією. Саміж танцюристи єднають у подивугідній мистецтві акробатичну пруживість тіл із рідкою музикальністю та справді естетичними креаціями. Синкопи, які вибиває Астер ногами і палицею це щось більше, як акробатика і музикальний слух. Ріжноманітність фігур і багатство руху цієї пари, каже забувати за те, що прийшли ми до кіна на звичайну фільму.

КІНО „КАСІНО": „БУДЕШ УСЕ МОЯ".

Фільма ця створена для Ґрейс Мур — великої сопраністки „Метрополітанської Опери" з Ню Йорку. Сценарій зроблений без непотрібних перипетій і довгої низки комічних сцен, зведений до дуже простої завязки. Чудак-міліонер, що дійшов до мільйону темними стежками, сам з нявіть, звертає увагу на голос зовсім незамітної бідної дівчини. А що має він манію витрачати гроші на всякі витребеньки, коли тільки находить на нього примха, то рішає, що прокладе цій дівчині шлях до опери в Ню Йорку. Опікується він нею, як уміє і закохується у ній теж примітивно. Має він небезпечного суперника — гарного, молодого спортовця, з яким приятелює співачка; захоплюється, лякається, терпить, паде щораз нижче і підноситься. Вся окраса фільми чудові оперові партії великої співачки, які заступають у наших обставинах навіть найкращу оперу.

Порядок Богослужень

В АРХИКАТЕДРАЛЬНОМУ ХРАМІ СВ. ЮРА У ЛЬВОВІ В ЧАСІ ТРИДЕННОЇ СВ. МІСІЇ І В ХРАМОВИЙ ПРАЗНИК СВ. ЮРА.

На закінчення радісного ювилею з приводу 35-ліття вступлення на Митрополичий Престіл Галицької Церкви Ісі Провідній Архипастиря Митрополита Кир Андрея відбудеться в Святоюрській Парохії триденна св. Місія під проводом Впр. о. Величковського Ч. Н. Ізбавителя з св. Сповідями і св. Причастями в намірені Ювилята.

Місія зачинається вже **в суботу 2. травня ц. р.** в год. 5.30 веч. коли то відправиться Вечірня-Молебен до Божої Матері, 1. місійна проповідь і благословення Найсвятішими Тайнами.

Дня 3. травня — неділя: Год. 6. р. Читана Служба Божа і місійна проповідь. Дальші читані Сл. Божі в год 7, 8, 9, 12. Год. 9.45 торжественна архиєрейська Служба Божа з проповідю. Год. 4. попол. Вечірня-Молебен до Матері Божої і місійна проповідь.

Дня 4. травня — понеділок: Год. 6. р. читана Служба Божа й місійна проповідь. Год. 10. р. співана Служба Божа. Год. 6. веч. Молебен до Матері Божої і місійна проповідь.

Дня 5. травня—вівторок і навечеріє празника св. Юра. Год. 6. р. читана Служба Божа й місійна проповідь. Год. 10 р. співана Служба Божа. Год. 5. попол. Вечірня з Литією. Акафіст до св. Юрія. Проповідь „За всіх молящися Благая" і благословення Найсв. Тайнами.

Дня 6. травня — середа — храмовий празник св. Юра: Год. 5.30 р. Утреня. Год. 6. р. Читана Служба Божа і проповідь; опісля читані Служби Божі до год. 9.30. Год. 10. Торжественна архиєрейська Служба Божа. Год. 4. попол. Вечірня-Молебен до Матері Божої і проповідь.

☦ Посмертні згадки.

МАРІЯ З ЛАЩАКІВ КУБІЙОВИЧ.

Дня 12. м. м. мешканці села Корнева, городенського повіту, прощали востаннє **Марію з Лащаків Кубійович**, що померла в 68. р. життя. Тлінні останки провожали в асисті місцевого пароха о. Пісецького Івана, пароха Городенки о. Бурнадза і пароха Чернелиці о. Мелимуки Юрія, делегатів місцевих і повітових культурно-освітніх та економічних установ, під звуки жалібних пісень, що їх співав місцевий хор під орудою дир. Струтинського. Надгробні промови виголосили парох Городенки, д-р Комаринський та іменем українського жіноцтва п. Касіянова. Покійна була першою жінкою в селі, що подарувала площу під будову Народнього Дому і цим дала приклад, що й неписьменна жінка зуміє в слушному менті дати почин великому ділу, бо за цим її ділом пішла живіша освітня праця в селі. На дарованій нею площі пишається гарний Н. Д., в якому мають приміщення читальня „Просвіти", кооператива, аматорський гурток, дорісті і хор. За прикладом Покійної пішов і її муж, що відступив дальшу частину площі. Вічна память тихій селянській жінці-патріотці!

Ю. Ш.

Для нашої будучности не байдуже, чи громадянство сплатить інвалідам затягнений довг, чи покине їх безпомічних власному терпінню!

Дописи.

СТРИЙ.

Закінчення господинського курсу для сільських дівчат у Стрию. Ідея створення господинської школи для сільських дівчат дуже тяжко до душі чільних громадян. Але тому, що цього року вона ще не могла бути переведена в життя, рішили тимчасом зробити бодай тримісячний курс, який був би початком і (основою?) такої школи. Зголосилось на той курс понад 100 заінтересованих, але чи через брак грошей, чи може через новість самої справи багато зголошених відпало і комітет, який ту справу вів, мусів розпочати навчання на курсі з малою кількістю дівчат, що зїхалися з усіх кінців Галичини, а одна дівчина-селянка приїхала аж з Волині зпід Рівного. Дивно, що сам Стрий з найближчими околицями мало тою справою зацікавився і ні одна з поблизьких сіл, з яких дівчата моглиб на курс доходити і через те малиб значно зменшені видатки, не скористала з курсу ніхто. Дивно, що місцеві кружки „Союзу Українок" так мало виявили зрозуміння для тої справи, яка властиво повинна б їх цікавити найбільше. Треба з признанням для ділового комітету, що складався з пяти осіб під проводом директорки Маслосоюзу п-і О. [illegible]евської, зазначити, що курсантки мали на цьому курсі нагоду і змогу навчитись усього того, чого наша селянка в своєму господарстві потребує. Комітет постарався про корову, яку дівчата самі годували, доїли і доглядали під керною інж. Хомишина, мали дві безроги, які вигодовували на осн. годівел. приписів, мали практичне заняття в городі та саді, де навчилися плекати зелень та засаджувати і доглядати дерева. Домашнього господарства дуже добре вчила дівчат п-і Е. Коцюбова. Не занедбані були і ручні роботи, як трикотарство, шиття та ін. Належну увагу присвячено гігієні, молочарству, ріжним організаційним справам, домашньому рахівництву — взагалі дівчата д. багато за ті три місяці навчились і при кінці курсу жалували тільки, що курс є короткий, що ще треба би повчитись того й того. Саме закінчення курсу відбулось дуже урочисто. В гарно удекорованій курсантками домівці курсу улаштовано виставу ручних робіт, виконаних підчас курсу ученицями. На довгому, прибраному вишивками столі виставлено кухарські витвори курсанток: ріжні торти, печиво, смачні тісточка, хліб власного печива, ковбаси, ріжний сир. то-що. Ці вистави дали змогу відвідувачам переконатися, що на цьому курсі дійсно звертали увагу на те, що тут підготовляють сільських господинь до того, щоб вони могли те, що мають у власнім господарстві, використати з найбільшою ощадністю, але так, щоб воно було і добре і гарне. За діловий комітет попрощали курсанток та подякувала прелегентам п-і дир. О. Бачинська. П. О. Лис подав звіт з курсу та накреслив історію початку курсу і його хід. Потім прощали курсанток: представник філії „Сільського Господаря" п. Нарожняк, о. Гавриляшин, представниця централі „Сільського Господаря" д-р Х. Кононенко та інші. Дівчата щиро дякували за науку й опіку і їх щирі слова були мабуть найкращою нагородою комітетові та прелегентам за їх труди. Особливо зворушливо дякувала молодша курсантка, прозвана товаришками „Гусятком", настоятельці курсу п. Коцюбовій, що мешкала разом з ними в інтернаті і весь час та свої сили присвячувала курсанткам. По промовах гості засіли до стола. Темою розмови за столом було улаштовання постійної господинської школи, потребу якої всі у нас гостро відчувають.

Спорт.

ЛІКАРСЬКА СПОРТОВА ПОРАДНЯ.

Пригадуємо львівським спортовцям, що Спортова Порадня відчинена в днях: **понеділок** від год. 7. для УССК-у та Черника, **вівторок** від год. 7. для сокільських гнізд, **середа** від год. 6. для жінок, **четвер** від год. 7. для Плаю-К. Л. К., УРСК та інших клюбів.

Просимо проводи поодиноких товариств, щоб клали більший натиск на ходження своїх членів-змагунів до Спортової Порадні, а не — як було дотепер — зголошували своїх членів до лікарських оглядин безпосередньо перед змаганнями.

ПРОГУЛЬКА СОКІЛЬСЬКИХ ГНІЗД ДО ЛИСИНИЧ.

Спортова Секція Сокола-Батька організує 1-шу загально-сокільську прогульку всіх гнізд Львова, в неділю 3. V. до Лисинич. В рямцях цієї прогульки відбудеться теж біг навпростець для побратимів на 2.5 км., для посестер на 1.5 км., для учасників на 1.5 км., для учасниць на 800 м. Збірка в годині 11-ій передполуднем у „Соколі" IV, Крупярська 15.

С. С. С.-Б.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, травень 1936. Р. IV. кн. 5. Зміст: Ю. Клен: Віковічність. — Сергій Кушнірчик: Сьогодні. — Молодим м[illegible]. — Леонід Мосендз: Гомо леніс. — Сидні Девгем: Запах і поміт. — Вол. Бірчак: Дрогобицький бунт. — М. Мухин: Народовці 70-их років XIX. стол. супроти Драгоманова. — П. Толян: Шевченкова „Катерина" і композитори. — Д-р Артур Гольб: Що зможе знаття. — Дм. Донцов: Вони і ми. — А. Крон: Гарматнє мясо Комінтерну. — Шарль Н[illegible]: Геракліт, предвістник модерної науки. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Ілюстрований журнал історії та побуту. Львів, травень 1936. Р. VIII. Ч. 5. Зміст: Стрільці — Ф. Невестюк. — Симон Петлюра — Андрій Жук. — Вершник — Ф. Невестюк. — Перша зустріч з Головним Отаманом — Никифор Зінкевич. — 45-ліття „Тарасівців" — В. В. — Шлях І-го Галицького Корпусу в поході на Київ — інж. М. Скидан. — На переломі — Теодор Марітчак. — Ескадровий міноносець російської фльоти „Україна" — Святослав Шрамченко. — Житомірська юнацька школа — Всеволод Петрів. — Спомини про останні дні 3-го полку І-шої Бригади У. С. С. — Д-р Осип Німилович. — Бібліографія — І. Ш. — Посмертні згадки. — Подяки. — Заклики.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 9 (39) з 1. травня ц. р. Зміст: Ярослав Курдидик: Юріївське. Знають де і як робити інтереси (Купці з зах. Польщі на нашому ґрунті). Кров і безробіття. Польський золотий, валюти і золото. Взаємини банку з купцями (інж. А. Мілянич). Одна з причин неуспіху в інтересі (Т. Гливіський). Гуртові закупи. Сторінка сільського крамаря. Від Редакції. Болячки і як їх лікувати. Положення на збіжевому ринку. Видавничі новини. З організаційної поїздки. Ринок і ціни. Податкові та ріжні інші вісти. Вел. фейлетон: Як не можна уряджувати виставки виробів українського промислу (Замість репортажу).

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. Львів, травень 1936. Р. III. ч. 15.

СПОРТ, часопис Українського Спортового Союзу. Львів, 30. квітня 1936. Р. I. Ч. 5.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Львів, травень 1936. Р. XV. Ч. 159.

Закордонне радіо.

Неділя, 3. травня 136

Відень (506,8) 11.00 Військове свято весни, 11.35 Симф. концерт, 12.45 Популярна музика, 16.40 Квартет б-дур Бетовена, 17.35 Щерові твори орх., 21.00 „Дер Жід ін дер Кольмессергасе" муз. ком. Бергмана, 22.20 Спів. Сапто альт. **Прага** (470,2) 7.30 Концерт, 8.30 Соло на флеті, 9.15 Давня англ. церк. музика, 10.00 Сольов. квартет, 17.50 Симфонія ч. 3 д-моль Брукнера, 19.10 „Фатальні маневри" оп. Піскачека, 20.40 Концерт. **Париж** (1648) 11.00, 14.45 Концерт, 19.30 Пісоньки, **Білгород** (437,3) 13.15 Пісоньки, 16.00 Популярні мельодії. **Берлін** (356,7) 10.40, 12.00 Музика, 18.00 „Дер церброхене Крут" ком. Г. Кляйста, 19.15 Барокова суїта Фолертуна, форт., 20.00 Опереткова музика. **Кеніґсвустергавзен** (1571) 17.00 Нім. марші, 20.00 Кельтійський краєвид, концерт. **Ляйпціґ** (382,2) 10.30, 12.00 Музика, 15.00 Хор, 18.00 Смичк. квінтет г-моль Моцарта. **Мінхен** (405,4) 10.00 Словно-муз. авд., 14.00 „Лінивий князь" муз. казка для дітей, 14.45 Квартет цитристів, 15.05 Невідомі романт. твори у вик. солістів, 19.00 Твори на віольонч. і форт., **Будапешт** (549,5) 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Циг. музика, 17.00 Спів, 19.15 Сальон. музика. **Міляно** (368,6) 12.15 Форт. ресітал, 13.10 Розр. програма, **Рим** (420,8) 17.00 Концерт присв. творчості Ліста, 20.35 „Ля Монтаріні" оп. Кальмана.

Понеділок, 4. травня 1936.

Відень (506,8) Спів, Ґаспер сопр., 17.30 Ґріґові пісні, 21.30 Веселі пісоньки, вок. квартет і солісти, 22.10 Концерт військ. орх., **Братислава** (298,8) 20.15 Словацькі пробоешки, **Прага** (470,2) 15.00 Скрипка, 17.40 Форт. ресітал, 19.30 „Каріштайн" оп. Новака, **Париж** (1648) 11.00 Орх. концерт, 14.30 Музика, 20.45 Камер. концерт, **Білгород** (437,3) 16.20 Популярні мельодії, 19.30 Пісоньки, 20.30 „Фіґарове весілля" оп. Моцарта, **Берлін** (356,7) 16.30 Травневі пісні, 19.15 Форт. тріо, 21.10 Нова розр. музика, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00 Музика, 20.10 Капеля. **Мінхен** (405,4) 13.15 Концерт, 16.50 Форт. ресітал, 19.00 Концерт на скр. й орх. д-дур Бетовена, **Будапешт** (549,5) 17.00 Концерт оп. орх., 18.30 Франц. камер. музика, 22.10 Сп. ресітал Марг. Рольф, Шубертові й Шуманові твори, **Міляно** (368,6) 17.15 Скрипка, форт., **Рим** (420,8) 13.20 Легка музика, 20.35 Концерт, сопр., баритон, 21.40 Вечір всячини.

Вівторок, 5. травня 1936.

Відень (506,8) 15.20 Концерт для дітей, 17.35 Солісти (Сантера сопр., Льоренці бас), 20.00 „Шлер-Мільокер-Офенбах" розривк. концерт, **Кошиці** (259,1) 18.00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 17.20 Сльота [illegible] на віол. і форт., 18.20 Пісні Кобієса та Гравера, 21.00 Концерт, **Париж** (1648) 11.00 Концерт, 20.45 Вуличні пісоньки, **Білгород** (437,3) 16.20 Пісоньки, 20.25 Сп. ресітал, **Берлін** (356,7) 12.00 Концерт, 19.15 Від сонати-тріо до тріо форт., камер. концерт, 20.10 Опера. **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00, 16.00, 22.30 Музика, 17.00 „Шехерезада" симф. поема Рімського-Корсакова, 18.00 Шведські нар. пісні на хор а капеля та форт., **Мінхен** (405,4) 16.20 Солісти, 19.00 Пфіцнерові твори, спів, музика, **Будапешт** (549,5) 12.05 Циг. музика, 17.00 Скрипка, 20.10 „Фіялка з Пармии" оперетка. **Міляно** (368,6) 17.15 Танк. музика, 20.35 Опера, **Рим** (420,8) 17.15 Розр. концерт, 21.35 Камер. концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 3. травня 1936.

9.00—9.50 Ранішня авдиція, 10.00 Гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Театр. огляд, 12.15 Муз. поранок; у перерві ок. 13.00 Театр Уяви: „Оси" комедія Арістофана (фрагм.), 14.00 „Смерть п. Заглоби", новеля Ст. Цверчакевича, 14.20 Нар. музика з гр. пл., 15.00 Година хлібороба, 16.00 Для ст. дітей: Хвилина питань, 16.15 Серенади в вик. інстр. квартету, 16.45 „Спляче військо" авд. Ем. Імелі, 17.10 Танкова музика, 17.50 Актуальна гутірка, 18.00 Спів у супр. форт., 18.30 Театр Уяви: 3-ій Травень — Ст. Надзіна, 19.10 Спортові вістки, 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Пісоньки в вик. Данового хору з гр. пл., 19.45 Літерат. новини, 20.00 Концерт орх., 20.45 Виїмки з творів Й. Пілсудського, 20.50 Вечірній денник, 21.00 На веселій львівській хвилі, 21.30 у плоскій Швайцарії, 21.45, 21.46 Спортові вістки, 22.00 Танкова музика в вик. орх., 23.05 Танкова музика з гр. пл.

Понеділок, 4. травня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 8.10 Для новобранців, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 На маргінесі вогневих сторожей, 12.25 Орх. концерт, 13.10 Домашнє господарство, 13.15 Музичний перекладанець, гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Паризькі пісенькарі, гр. пл., 16.00 Лекція німецької мови, 16.15 Твори на віолю да ґамба, 16.45 „Пан Піквік перед судом" фраг. із пов. Дікенса, 17.00 У сліпих дівчат, 17.15 Хвилина поезії, 17.20 Дуети й пісоньки, Позласький тенор, Чекотовський баритон, 17.50 „Наукова діяльність проф. Павлова" відч., 18.00 Форт. ресітал, 18.30 Листи від дітей, 18.40 Пучіні: „Тоска" з гр. пл., 18.55 Актуальна гутірка, 19.05 Сільва рерум, 19.20 Реклям. концерт, 19.40, 19.44 Спортові вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Військова авдиція, 20.30 Характеристичні твори, мандоліністи, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Музей Рашпільської Землі, 21.00 Пів години з Відня у вик. Ол. Збоїнської Рушковської в супр. форт., 21.30 Імпровізована дискусія з англ. радіо: Хто має виховувати наші діти (Ґільберт Кейт, Честертон, Русель) у перекладі, 22.00 Симф. концерт, 23.05 Танкова музика з гр. пл.

Вівторок, 5. травня 1936.

6.30, 7.40 Ранішня авдиція, 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 8.10 Для новобранців, 11.57 Сигнал астроном. обсерваторії, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Для мол. дітей: Співаємо пісоньки, 12.35 Балляда в музиці з гр. пл., 13.10 Домашнє господарство, 13.15 З ринку праці, 13.20 Весняні шепоти, гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Концерт камер. орх., 16.00 Скринька ПКО, 16.15 Хвилина Фр. Ліста, гр. пл., 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Польський експорт, 17.15 Камер. концерт, 17.50 Куток муз., 18.00 Самі румби, муз. авд., форт. дует, 18.30 Технічна скринька, 18.40 Сільва рерум, 18.45 Співи, Ад. Носковський (бас) у супр. форт., 19.00 Львівський актуальний фейлетон, 19.10 Програма на завтра, 19.20 Рекламовий концерт, 19.35, 19.39 Спортові вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 „Поет Кокто оповідає" фейл., 20.10 Симф. концерт; у перерві Вечірній денник, Із сучасної Польщі, 22.30 Великі артисти у звуковому кіну, гр. пл., 22.45 „Вовча вдячність" гуральське оповідання, 23.05 Танкова музика з гр. пл.

Радіокутик.

ЧОМУ ЧУЄМО ДЕЯКІ РАДІОСТАЦІЇ ТАК ДОБРЕ?

Терпеливі радіослухачі переживають часто хвилини великого здивування, орудуючи своїм приймачем. Далекі стації, подані як слабі, дістаються з великою силою голосу і чистотою, зате стації близькі і сильніші чути гірше і слабше. Щоб зрозуміти це явище, яке заперечує теоретичним міркуванням про силу радіового відбору в залежности від сили і віддалі висильної стації, треба запізнатися з різними чинниками, що впливають на перенесення радієвих хвиль між стацією висильною і поймаючою

Погода. Дуже часто ріжниці у відборі приписуємо погоді. Одначе це є тільки узагальнення, бо треба ствердити, що коли висильна і відбірна стація находяться в тій самій сфері високого тиснення, вогкости або однакового напряму вітру, тоді можна завважити значне поліпшення відбору.

Положення висильної стації. Геольогічне положення висильної стації також рішає про якість її відбору. Стації положені напр. на торфових теренах, відзначаються дуже добрим проміюванням. Треба також взяти під увагу вживання деякими стаціями так зв. „напрямних антен". Це пояснює нам, чому стація добре чутна в одній дільниці, зовсім не відбірається в іншій. Крім того треба памятати, що радієва хвиля складається звичайно з хвилі приземної і хвилі відбитої, наслідком чого навколо стації повстають т. зв. „мертві сфери", де відбір даної стації значно ослаблюється. Крім того сила стації, подана в кільоватах, не є це вирішним чинником її засягу. Поруч з цим рішає її стабілізація хвилі, модуляція, ампліфікація і т. д.

Довжина хвилі. Довжина хвилі також впливає на радієвий відбір. Довші хвилі відзначаються — у відношенні до сили стації — меншим засягом у порівнанні зі стаціями середньо або короткохвильних. Чим коротша хвиля, тим більше її відбиття від так зв. „сфери Гевісайда", а у звязку з тим більша можливість її поширення.

Терен між висильною і відбірною стацією. Як відомо, вогкість сприяє поширенню радієвих хвиль. Значне поліпшення відбору буває тоді, коли висильна і відбірна стація знаходяться на терені, обнятому однаковими водними струмами. Ослаблення відбору буває тоді, коли між цими стаціями находяться безводні, гірські або лісові терени.

Інсталяція приймача. Численні випадки виняткового доброго відбору мають свою причину в щасливому положенні відбірної інсталяції. Кожна антена, залежно від свого положення і довжини, реагує найкраще на певний обсяг хвиль. Томуто чуємо найкраще стації, хвиля яких є зближена до хвилі власної відбірної антени. Напримір узміщення антени не відграє більшого значіння. Зате, коли антена з огляду на своє низьке положення заслонена з даної сторони якимсь великим будинком, повстає приглушення відбору якраз з цієї сторони. Коли обміркуємо всі повищі чинники, що впливають на якість радієвого відбору, коли до цього додамо ще, що кожен приймач має специфічні прикмети відріжнення певного обсягу частоти хвиль, то зрозуміємо, чому право залежности відбору від віддалі і сили стації в практиці так часто нарушується.

БІРЖА.

Гроші.

Продажа — купно: Бельг. бельги 90.13 89.70; Амер. долари 5.32—5.29; Канад. долари 5.29—5.26; Франц. франки 3508—3492; Швайц. франки 17334—17250; Англ. фунти 2636—2618;Данц. гульдени 100—99.55; Чеські корони 19.25—18.90; Данські корони 117.64—116.70; Шведські корони 135.83—134.85; Норв. корони 132.38—131.40. Голянд. фльорени 361.52 — 359.80; Італ. ліри 34.50 — 32.50; Німецькі марки 140—137; Фінл. марки 11.61—11.30; Еспан. песети 63.50 — 62.50; Австр. шилінги 99 — 98.20.

Девізи.

Бельгія 89.95 — 90.13 — 89.77; Берлін 213.45 — 13.98 — 12.92; Данціг пр. купно 100 — 99.80; Голяндія 361.52 — 360.08; Копенгаген 117.35 — 117.64 — 117.06; Льондон 26.28 — 35 — 21; Ню Йорк 521 і сім восьмих — 33 і одна восьма — 30 і пять восьмих; Н. Йорк кабель 532 — 33 і одна четверта — 30 і три четверті; Осльо 132.38 — 131.72; Париж 35.01 — 08 — 494; Прага 21.96 — 22.00 — 21.92; Стокгольм 135.50 — 83 — 17; Швайцарія 173.00 — 334 262; Відень 100 — 99.60; Італія 42.50 — 42.00; Гельсінгфорс 11.61 — 11.55; Еспанія 72.58 — 72.73 — 72.43; Монтреаль 529 — 530 і одна четверта — 527 і три четверті, сильно.

Акції.

Банк Польський 98 — 97.50; Ліпоп 290; Стараховичі 31.50 — 32.25 сильно.

Папери.

3 інвест. 1 емісія 66.75 — 67 в серіях 70; 2 емісія 66 — 66.25 в серіях 69; 6 доларова 75; стабіл. 63 — 63.75, ост. дрібні — 69 сотки.

Заставні листи

4 і пів проц. зол. Т. К. З. 39—41; 5 проц. зол. Б. Г. 49—51; 4 проц. зол. Б. Г. 39—41; 4 і пів проц. зол. Б. Г. 41—43; 4 і пів проц. Ком. 51—53; 4 проц. Ком. 45—47.

Премійки.

Доларівки 50—52; Інвест. I. Е. 65 до 67; Інвест. II Е. 64 до 66; Будівельна 24 до 25.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 2-го травня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів

1 кг. масла десер.	2.55 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.60 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.60 „
1 л. молока	0·15 „
1 к. яєць	2.45 „

Тенденція на масло і на яйця слаба, на молоко вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 2. V. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахоясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3):

Курки мол. товсті без остріг І. кл.	1.10 зол
Курята молоді товсті І. кл.	1.60 „

Приймає кури в необмеженій кількости. Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

Подяка.

В глибокому горю, що навістило нас із смертю нашого найдорожчого сина і брата Ігоря Богуслава в 17 році його молодого життя, — дякуємо духовенству, родині і знайомим за віддання нашому синові останньої прислуги.

Всеч. о. дир. Залеському, о. кат. совітникові Хомяковi і о. пароховi Богдашевки дякуємо за участь у похоронах. Зокрема о. дир. Залеському за дозвіл гімназійному хорові співати на похоронах, за зарядження взяття участи у похоронах обом відділам III. кляси нов. типу, хоча не доводилося нашому Ігореві з ними товаришувати, за зарядження поминального богослуження у шкільній каплиці, в дні 30. квітня ц. р. та за дозвіл усім учням взяти в цьому участь. О. кат. Хомякові дякуємо за відправлення панахиди над домовиною в каплиці Вірменській, в дни 28. квітня, за участь у похоронах та виголошення зворушуючих слів прощання над гробом бл. п. Ігоря. Дякуємо о. Сповідникові з церкви св. Юра за уділення синові останньої духової помочі і п. Д-р Вацикові за лікарську поміч у хвилині смерти. Дякуємо хорові української гімназії (філії) і його дириґентові, п. М. Антоновичеві за відспівання панахиди, похоронного обряду і поминального богослуження в гімн. каплиці. Дякуємо вкінці усім пп. професорам за участь у похоронах, а зокрема інструкторові нашого сина п. Миколишинові за це добре серце, що він виявив в останніх днях і годинах життя сина.

Львів, 1. травня 1936 р.

Іван і Анна Лозинські, родичі. Надія і Миролюб, сестра і брат.

ОПОВІСТКИ.

В У. Технічному Т-ві (вул. Гродзіцьких 1) відбудеться 4. ц. м. год. 19 реферат інж. Деревянка: Вплив тайльоризму на **корпораційний устрій в Італії.** До численної участи членів і гостей запрошує **Рада.**

Конкурс. Головна Управа Р. Ш. у Львові розписує конкурс на посаду управителя 6-ти клясової народньої школи Р. Ш. в Самборі. Прохання враз з відповідними залучниками вносити до 15. травня ц. р. до Головної Управи Р. Ш. у Львові.

Читальня „Просвіти" Львів-Середмістя отсим подає до відома, що звичайні загальні збори відбудуться дня 10. ц. м. в год. 6-ій веч. у власній домівці Ринок ч. 10/ІІ. В разі неприявности числа членів годину пізніше. 2051

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.